

ar

**Bestuursverslag
2024**

c

am

ar

Inhoud

Inleiding 3
Kwalitatieve verantwoording 4
Afwijkingen in de realisatie van de kwantitatieve prestatieafspraken..... 19
Verhouding betalende/niet-betalende bezoekers..... 20
Bedrijfsvoering 22
Realisatie: staat van baten en lasten..... 22
Organisatie 25
Bestuur en directie 25
Toelichting stand van zaken onderhoud en MOP..... 31

c

am

ar

Inleiding

Het vierjarig programma *What's up? What's real? What's next?* voor de periode 2021-2024 verbindt alle Arcam-activiteiten via de centrale vraag: hoe kunnen we ontwerpen aan een leefbare, eerlijke en duurzame stad? In een lichtvoetig, informerend programma (What's up?) verkent Arcam met uiteenlopende partners en gebruikers de stad. Als we weten wat daar gebeurt, zoekt het architectuurcentrum naar verklaringen in workshops, masterclasses en ontwerp ateliers (What's real?). Zo kan Arcam nieuwe ontwerp vragen over de toekomst van de stad formuleren in tentoonstellingen en multimediale presentaties (What's next?).

2024 stond in het teken van 'Hervertellingen'. In dit jaarprogramma werden architectuurgeschiedenis, historisch woonbeleid en hedendaags woonprotest gecombineerd tot een rijk publieksprogramma met wandelingen, fietstochten, boekenclubs en lezingen. De resultaten werden gedeeld met een breed publiek in de vorm van een symposium, een film en een tentoonstelling bij Arcam. Zoals *Archined* in een doordachte recensie observeerde: "Deze hervertelling van de Amsterdamse stadsvernieuwing laat zien dat een inclusief bouwproject meer vereist dan 'alleen' bewonersparticipatie. [...] Actieve *outreach* is hierbij cruciaal: in plaats van wachten op inspraak, moeten gemeenten en ontwikkelaars zelf de wijk in, via huis-aan-huisbezoeken, buurtbijeenkomsten en gesprekken op vertrouwde plekken, zodat ook moeilijk bereikbare groepen gehoord worden."

Als architectuurcentrum vervult Arcam een belangrijke rol in het verbinden van alle verschillende gebruikers, belanghebbenden en perspectieven in de stad. Voortbouwend op de kennis en netwerken die zijn opgebouwd met projecten, zoals de *Subjectieve Atlas van Amsterdam* (2022) en *Modelstad Haven-Stad* (2023), onderzoekt het team van Arcam, ondersteund door een actief netwerk van partners, vrijwilligers en sponsors, steeds nieuwe wegen om het brede spectrum van de bouwopgaven te bevragen, agenderen en bespreken. Dat deze aanpak ook aansluit bij de belangen en behoeften van professionals blijkt (ook) uit de nieuwe sponsors en partners die Arcam dit jaar aan zich wist te binden.

Met de toekenning van vierjarige ondersteuning voor het programma *Systeembrekers 2025-2028* staat Arcam ook de komende jaren stevig. Volgens het Amsterdams Fonds voor de Kunsten spreekt uit het plan "een duidelijke artistieke signatuur [...] dat de urgenties van Amsterdam met een scherpe kritische blik en welwillendheid analyseert. [...]" Ook het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie was in 2024 lovend over de plannen voor de komende jaren: "Arcam is een vernieuwend architectuurcentrum dat verweven is met de stad Amsterdam en een voorbeeldstellend programma heeft voorgesteld. Zowel de vakinhoudelijke als maatschappelijke waarde van het activiteitenprogramma worden door de commissie erkend en ook organisatorisch staat de organisatie volgens haar sterk", aldus het Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie.

Daar sluiten we ons namens het bestuur van harte bij aan. Het bestuur heeft veel waardering voor de niet aflatende inzet van alle medewerkers en vrijwilligers van Arcam en spreekt haar grote dank uit aan het gehele team voor de grote betrokkenheid, professionaliteit en energie. Het bestuur wil de directeur in het bijzonder bedanken. Haar visie en leiderschap maakte Arcam ook in 2024 een inspirerend en relevant platform.

Namens het bestuur,

Anke Huntjens
Voorzitter

Jos van Rooijen
Penningmeester

ar

Kwalitatieve verantwoording

Architectuurcentrum Amsterdam (Arcam) is al bijna 40 jaar hét centrum voor architectuur in Amsterdam - een ontmoetingsplek voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, stedenbouw en landschapontwerp. Van daaruit belicht en verkent Arcam actuele stedelijke opgaven en ambities, en kijken we naar de rol die de ontwerpers, beleidsmakers, bouwers, opdrachtgevers en gebruikers (kunnen/zouden moeten) spelen bij het vormgeven van de leefomgeving. We bieden een onafhankelijk podium en laten een diverse groep ontwerpers, opdrachtgevers, bouwers en gebruikers aan het woord. Arcam wil de komende jaren haar positie als locatie, netwerk en platform (verder) versterken, met versterking van haar financiële positie. Het vaste programma bestaat uit tentoonstellingen, gesprekken, wandelingen en rondleidingen. Daarnaast ontwikkelen we experimentele projecten die van groot belang zijn voor het verbinden van nieuwe kennis aan de ontwerpsector, en om frisse en verrassende programma's te kunnen bieden. Onze Architects in Residence spelen daarbij een cruciale rol.

Als architectuurcentrum realiseren wij ons dat architectuur, en alle beslissingen die gepaard gaan met het ontwerpen aan de stad, niet los van elkaar staan, maar met elkaar verbonden zijn. Opgaven als data-eigenaarschap, algoritmes in de stad, klimaatverandering, economische ongelijkheid of sociale processen willen we daarom niet apart belichten, maar in overeenstemming met elkaar. Tegelijkertijd worden de onderwerpen steeds complexer, waardoor de kloof tussen professionals en geïnteresseerde Amsterdammers steeds groter lijkt te worden. In onze programmering hebben we daarom veel aandacht besteed aan het ontsluiten van complexe kennis en het stimuleren van dialoog.

Ons programma leunt op drie pijlers:

1 - Arcam is een informatiecentrum

Arcam biedt informatie. We bedienen een brede waaier van bezoekers over de grote ontwerpogaven van de regio Amsterdam. Deze activiteiten vinden vooral plaats in en om het Arcam-gebouw, starten vandaar uit, of vanuit een passende locatie elders in de stad. Ze zijn bedoeld voor een breed publiek, laagdrempelig om nieuwe informatie te ontdekken. Bijbehorende programmering:

- Dag/Nacht van de Architectuur
- Wandelingen en rondleidingen, zoals Nieuwe Stad op Zondag
- Informerende elementen, zoals Talk of the Town, Modelstad Haven-Stad, Voelmaquette, boekwinkel en algemene informatie in de galerie
- Lezingen op de kade

2 - Arcam is een netwerk

Arcam vergroot netwerken en bevordert kennis door verschillende kennissoorten en expertises te verbinden. Doel is opdrachtgeverschap en ontwerppraktijk te professionaliseren. Bijbehorende programmering:

- Amsterdamse Architectuur Prijs/Tafel van Arcam
- Randprogrammering bij tentoonstellingen en onderzoeksprogramma's
- Maatwerk, werk in opdracht, Ontwerplabs in opdracht
- Masterclasses voor woningcorporaties

3 - Arcam is een platform

De programmering van Arcam is gefundeerd op de overtuiging dat ontwerpers, bouwers, opdrachtgevers, beleidsmakers en bewoners(platforms) een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben

c

am

ar

bij het adresseren van en engageren met maatschappelijke misstanden en het verbeelden van complexe transitieopgaven. Daarom stellen we nieuwe vragen en zoeken we antwoorden die we delen met een breed publiek. Bijbehorende programmering:

- Tentoonstellingen (Form Follows Finance, Slow How, Haven-Stad 2075)
- Jaarprogramma's (Hervertellingen, Optimistisch Rampenplan)
- Publicaties/Onderzoek (Welkom Thuis in de stad van Morgen, Urban Sky Lab)
- Architects in Residence

Belangrijkste activiteiten in 2024

1. Hervertellingen

Winterlezingen

In 2024 boden de Winterlezingen een nieuwe kijk op de architectuur- en woongeschiedenis van Amsterdam Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Arcam organiseerde vijf dinsdagavonden waarin historici, architecten en bewoners verbanden legden tussen architectuurgeschiedenis, woonprotesten en nieuwbouwprojecten in deze stadsdelen.

Winterlezing #1 Een hervertelling van woongeschiedenis in Nieuw-West - 30 januari, bij Ru Paré.

Sprekers: Sophia Holst (architect en onderzoeker), Tayfun Balçik (historicus en journalist), Mira Nekova (mede-oprichter van Time to Access en architect van De Bundel)

Winterlezing #2 Een hervertelling van woon- en protestgeschiedenis in Zuidoost - 6 februari, bij NoLIMIT.

Sprekers: Wouter Pocornie (architect en onderzoeker), Kim Hooiveld (architect DOOR architecten)

Winterlezing #3 Een hervertelling van woon- en protestgeschiedenis in Noord - 13 februari, bij Buurthuis de Bol.

Sprekers: Ahmed Emin Batman (multidisciplinaire kunstenaar, content creator en aspirant-architect), Isanne Damen (architectuurhistorica, programmamaker Arcam), Tjeerd Haccou (architect en mede-oprichter van Space&Matter)

Winterlezing #4 Een hervertelling van bouwen met de buurt in Amsterdam en Zuidoost - 27 februari, bij De Drie Stromen Kerk.

Sprekers: Tim Verlaan (stadshistoricus en universitair docent bij de Universiteit van Amsterdam), Aldert Bergstra (onderzoeker bij de Ombudsman Metropool Amsterdam), Jurrian Arnold (stedenbouwkundige en mede-oprichter van Open Kaart)

Winterlezing #5 Een hervertelling van stedelijke vernieuwing in Nieuw-West - 5 maart, Bij The Beach for Creative Innovation.

Sprekers: Eric van der Kooij (stedenbouwkundige), Ahmed Oueld Hadj (architect en oprichter van Dutch Architect)

Fietstocht Terug naar Nieuw-West - 24 maart 2024

Tijdens een tijdreis door de stad fietsten we met curatoren Sophia Holst en Tayfun Balçik van Nieuw-West naar de binnenstad, waar ooit de slechtste woningbouw stond, maar nu volgens de curatoren ontoegankelijkheid en onbetaalbaarheid aan de orde van de dag is. We bespraken de woongeschiedenis van de deelnemers en vroegen naar de toekomstige woonvisie voor Nieuw-West.

Gesprek Terug naar Nieuw-West in Nieuw Metropolis - 8 mei

Op 8 mei werd in Nieuw-West de invloed van gentrificatie op herinneringen en verhalen besproken. Tijdens het programma deelden onderzoekers, schrijvers en bewoners hun perspectieven, waaronder

ar

Sophia Holst, die haar onderzoek naar segregatie in Nieuw-West presenteerde. Karima Aissaoui deelde haar ervaringen over opgroeien in Nieuw-West en besprak de gentrificatie van Slotervaart. Geluidsfragmenten en foto's van de wijk werden getoond, waarin oude en nieuwe bewoners hun verhalen deelden.

Boekenclub

20 april – Zuidoost - The Black Archives

25 mei – Nieuw-West – MAQAM

22 juni – Noord – De Kiosk

In drie boekenclubs werden persoonlijke verhalen gedeeld over wonen en werken in Zuidoost, Nieuw-West en Noord, aan de hand van boeken over geschiedenis, stadsontwikkeling en het leven in deze stadsdelen. De clubs bespraken de relatie tussen lokale geschiedenis en huisvesting, en wisselden ervaringen uit over herkenbare aspecten in de eigen woon- of werkomgeving. De boekenclubs waren bedoeld voor bewoners en werkenden in de drie stadsdelen, met de mogelijkheid om voor één of meerdere clubs aan te melden.

Zomerfietstocht Bijlmer met Wouter Pocornie - 28 juli

Een fietstour door de Bijlmer onder leiding van Wouter Pocornie, architect en oud-bewoner. Tijdens de tour ontdekte de deelnemers de geschiedenis en gebiedsontwikkeling van het stadsdeel, inclusief iconische flats en bijzondere plekken. Wouter deelde zijn ervaringen als oud-bewoner, lokale ondernemer en voormalig ambtenaar, wat een diepgaand inzicht gaf in de architectuur, stedenbouw en de dynamiek van het gebied. De tour omvatte onder andere een woningbezoek en een verkenning van de openbare ruimte en verdwenen elementen zoals de glijbaan.

Fietstocht Emin Batman - 6 oktober

Een fietstocht door Amsterdam Noord en het centrum, onder leiding van Emin Batman, interdisciplinaire kunstenaar en architect. De tocht maakte deel uit van het jaarprogramma Hervertellingen en bood deelnemers een historische route. De focus lag op de Turkse gastarbeiders die sinds de jaren 1960 naar Amsterdam kwamen en een belangrijke rol speelden in de ontwikkeling van de stad. De route gaf inzicht in hun impact op de stad en de Nederlandse samenleving.

Podcast Wouter Stroet

Voor Hervertellingen produceerde Wouter Stroet geluidswandelingen door Amsterdam Noord. De kunstenaar/activist onderzocht samen met activist Hanane Abaydi, architect John Zondag en cardioloog Ad Bakx de keerzijde van stedelijke duurzaamheid. De podwaks die nog steeds te beluisteren zijn, bespreken thema's zoals ecogentrificatie, bomenkap, greenwashing en de impact van groen op gezondheid en welzijn. Ze bieden een nieuwe kijk op de uitdagingen en kansen voor een duurzame stad in Amsterdam Noord.

Opening Tentoonstelling Bouwen op Woongeschiedenis (en Horizon Haven-stad 2075) - 15 november

De feestelijke opening van twee nieuwe tentoonstellingen bij Arcam: Horizon Haven-Stad 2075 en Bouwen op Woongeschiedenis: van verzet tot vernieuwing. Tijdens het programma spraken experts (waaronder Janina Gosseye, Professor Building Ideologies, TU Delft) over identiteit, ruimtelijke ontwikkeling en woongeschiedenis. De avond werd afgesloten met een borrel en inspirerende gesprekken.

Symposium Hervertellingen – 2 december

Op 2 december wijdden we een hele dag aan de kunst van het hervertellen, een gave die goed ontwikkeld is in hedendaags theater, kunst en literatuur, maar nog niet zo sterk in de architectuur. We lieten ons inspireren door het nieuwe perspectief op de gouden koets, dat van een koninklijk pronkstuk

am

ar

een stukje schaamgoud werd. En door de literatuur van Bas Kok, Soumeya Bazi en Walter van den Berg die vanuit persoonlijke ervaringen in respectievelijk Zuidoost, Noord en Nieuw-West nieuwe kennis en inzichten meegaven, en daarmee te mogelijkheid om mee te beleven. Cody Hochstenbach en Seada Nourhussen vertelden over de kracht van journalistiek en onderzoek om perspectiefwisselingen tot stand te brengen. Wethouder Sofyan Mbarki sloot de dag af. En heel veel bewoners, woningcorporaties, beleidsmakers, architecten en ontwikkelaars gingen met elkaar in gesprek, onder andere aan de hand van de Woonmatrix die werd ontwikkeld gedurende het themajaar Hervertellingen.

De Bundel Eindejaarsfeest met vertoning documentaire - 15 december

Op een leegstaande kavel nabij het August Allebéplein werkt de Bundel in samenwerking met Time to Access aan de bouw van een appartementencomplex met 132 woningen. De Bundel sloot het jaar feestelijk af. Tijdens het evenement werd de documentaire Hervertellingen in Nieuw-West van Arcam en filmmaker Tess Petersen vertoond, met toelichting door Arcam Programmamaker Andreas Nikolopoulos. Daarnaast presenteerde Time to Access het voorlopige ontwerp en de maquette van een nieuw appartementencomplex nabij het August Allebéplein, waar de Bundel en Tayfun Balçık aan werkten.

c

am

ar

2. Van 5D ExpoLab naar Modelstad Haven-Stad

Sinds 2020 werken we aan het 5D ExpoLab. Daarin verzamelen we informatie die helpt om actuele ontwikkelingen te duiden en te vertalen naar ontwerpgegevens, onderzoeken we kansrijke toepassingen van data(sets) als ontwerptool, en tonen we met (interactieve) maquettes actuele ruimtelijke ontwikkelingen in de metropoolregio aan bewoners, toeristen, professionals en buitenlandse delegaties. Het 5D ExpoLab is verankerd in het tentoonstellings- en onderzoeksprogramma van Arcam en maakt gebruik van open data over de stad en de regio. 2021 en 2022 gebruikten we om kennis te vergaren en om samen met onze partners deelonderzoeken te doen. De resultaten daarvan zijn gebundeld in Modelstad Haven-Stad, dat in 2023 werd opgeleverd.

Door de combinatie van wonen, werken, water, mobiliteit, klimaatadaptatie, duurzaamheid en energieneutraliteit staat het Haven-Stadgebied model voor heel veel ruimtelijke opgaven. Arcam wil Modelstad Haven-Stad gebruiken om kennis en informatie uit te wisselen en te verbinden, zowel met professionals als met betrokkenen en geïnteresseerden. In 2024 hebben we de informatie uitgebreid met nieuwe kaarten en informatie. Als onderdeel van de tentoonstelling Haven-Stad 2075 maakte maquettebouwer Vera van Wolveren 5 mini-maquettes die vijf situaties in 2075 verbeeldden vanuit het perspectief van een havenmedewerker, een student, een creatief bedrijf en een familie uit Nieuw-West. Ook het perspectief van dieren kwam aan bod.

3. Amsterdamse Architectuurprijs

De Amsterdamse Architectuurprijs is niet alleen maar een uitreiking, maar beslaat inmiddels een jurydag die een steeds grotere groep stadsmakers en beslissers trekt, en drie gespreksavonden in aanloop naar uitreiking. Tijdens de jurydag nodigde Arcam wederom een selecte groep politici, gemeenteamtbanen, architecten, stadsmakers, spraakmakers en corporaties uit om alle nominaties te bezoeken in 'De legendarische Tweede Bus' die achter de vakjury en de publieksjury aanrijdt. Tijdens de drie avonden in Pakhuis de Zwijger kwamen de ervaringen van de volgbus ook op het podium, samen met de vakjury, de publieksjury, de ontwerpers en de opdrachtgevers. Publieks- en vakjury waren unaniem in de keuze van het duurzame en energieneutrale kantoor van Allander naar ontwerp van De Zwarte Hond. De ontknoping vond plaats in De Duif onder toezien oog van ruim 200 professionals en liefhebbers. Ook werd De Alternatieve AAP uitgereikt, om aandacht te geven aan (soms felle) debatten in en over de stad aan de hand van acht actuele ontwikkelingen: de sit-ins op het Centraal Station als protest tegen Israël's oorlogsmisdaden in de Gazastrook, de kwetsbare positie van nachtclubs en broedplaatsen in Amsterdam, de afsluiting van de Weesperstraat, zichtbaar kolonialisme en slavernijverleden in de stad, en kraakacties/woonprotesten.

AAP gesprekken: 4, 11 en 18 april

AAP Jurydag: 14 maart

Uitreiking AAP en Alternatieve AAP: 25 april

4. Tentoonstellingen in 2024

Slow How – Ruimtelijk Onthaasten - 4 november 2023 – 24 maart 2024

Een pleidooi voor langzamere gebiedsontwikkeling in een tijd gedomineerd door tijdsdruk en budget. Aan de hand van vier gebieden (Ruigoord, Kop van Java, Marineterrein en Holendrecht) onderzochten we hoe ruimtelijk onthaasten bijdraagt aan kwaliteit en ontwikkelden we de Langzame Legenda.

Grijs, groener, groenst - 4 november 2023 – 24 maart 2024

Opdrachtgevers en ontwerpers zeggen vaak dat hun gebouwen 'groen' zijn. Hoe meten ze dat? Wanneer

ar

is een gebouw groen? In een selectie van tien Amsterdamse projecten uit de *Groene architectuurgids van Amsterdam 2000-2025* zocht Arcam een antwoord op die vraag.

Modelstad Haven-Stad/Horizon-Havenstad 2075 –sinds november 2023

De multimediale maquette Modelstad Haven-Stad, ontwikkeld binnen het 5D ExpoLab om data en ruimtelijke ontwikkelingen inzichtelijk te maken, geeft inzicht in complexe stedelijke opgaven zoals wonen, werken, mobiliteit en duurzaamheid. De installatie wordt continu aangevuld en dient als platform voor kennisuitwisseling tussen professionals, betrokkenen en geïnteresseerden. In 2025 bestaat Amsterdam 750 jaar, maar de stad blijft zich voortdurend ontwikkelen. Een grote transformatie vindt plaats in het westen: Haven-Stad. De tentoonstelling Horizon Haven-Stad 2075 schetste via fictieve personages een toekomstbeeld met thema's als verdichting, duurzaamheid en industrieel erfgoed. Een interactieve maquette en verhalen uit diverse perspectieven brachten de complexe uitdagingen tastbaar in beeld. Historische gebouwen, veranderende woon-werkomgevingen en duurzame transitie stonden centraal, terwijl bezoekers werden uitgenodigd om na te denken over de toekomst van deze nieuwe stadswijk.

Subjectieve Atlas van Amsterdam in OBA Bijlmerplein - 9 maart – 5 mei

Het langlopende onderzoeksproject Subjectieve Atlas van Amsterdam resulteerde niet alleen in een publicatie maar reisde na de presentatie bij Arcam en OBA Oosterdok in 2024 door naar OBA Bijlmerplein, begeleid met interviewvideo's van enkele makers en betrokkenen bij de Atlas.

Talk of the Town – Slavernijmuseum - 29 maart – 23 juni

Talk of the Town belichtte het Nationaal Slavernijmuseum, dat in 2030 in Amsterdam opent. Het museum vertelt het volledige slavernijverhaal vanuit diverse perspectieven, met een kindermuseum en kenniscentrum.

Hervertellingen – Bouwen met de buurt - 29 maart – 23 juni De tentoonstelling 'Hervertellingen – Bouwen met de buurt' toonde vijf nieuwbouwprojecten in Nieuw-West, Noord en Zuidoost waar niet alleen voor, maar ook mét de buurt wordt ontworpen en gebouwd: Wooncoöperatie De Bundel en de Wildemanbuurt (Nieuw-West), Renovatie Geldershoofd & Gravestein en Beheercoöperatie Vreeswijkpad (Zuidoost) en SAMPLE (Noord). De tentoonstelling is ontstaan naar aanleiding van de vijf Winterlezingen van 2024.

Tentoonstelling Amsterdamse Architectuurprijs - 29 maart – 1 september

Naar aanleiding van de Amsterdamse Architectuurprijs 2024 lichtte Arcam alle tien nominaties uit in een tentoonstelling met fotografie en voelobjecten. Bezoekers maakten kennis met de tien projecten die kans maakten op de titel 'beste gebouw van Amsterdam' en leerden meer over de winnaars van de vakprijs en publieksprijs.

Urban Sky Lab - Ontwerpen voor drones in de stad – 29 maart – 23 juni

Met de toenemende aanwezigheid van drones in de stad, werd het hoog tijd voor een verkenning van stedelijke scenario's. In de tentoonstelling Urban Sky Lab – Ontwerpen voor drones in de stad onderzochten ontwerpers de ruimtelijke ordening van het luchtruim op drie locaties: het Westelijk Havengebied, Amsterdam Zuidoost, en conferentiecentrum de RAI. Met FABRICations, Studio To Create en INBO.

Voelmaquette Arcam-gebouw en Oosterdok – permanent sinds 19 april 2024

Sinds april 2024 kan het Arcamgebouw ook worden beleefd door blinde en slechtziende mensen. De audiovoelmaquette van het Arcam-gebouw, inclusief een omgevingsmaquette van het Marineterrein en Oosterdok, biedt informatie over onder andere Het Scheepvaartmuseum en NEMO. De maquette,

am

ar

ontwikkeld met verschillende experts (Hannes Wallrafen, Laura Ubachs (Stichting Geluid in Zicht), Kaita Shinagawa (Studio KU+) en Robert Bosch (geluidstechnicus), biedt een multisensorische beleving, vooral voor mensen met een visuele beperking, en bevat stedelijke audiofragmenten en verhalen over de omgeving en Arcam zelf.

Capture Your City - 6 juni – 1 september

Capture Your City was een Europese fotowedstrijd waarbij fotografieliefhebbers hun stad vastlegden, ontstaan in samenwerking met culturele instellingen en gemeenten in Riga, Turijn, Milaan, Ljubljana en Amsterdam. Bij Arcam was een overzicht te zien van de beste foto's rond het thema Nieuwe Schoonheid, inclusief de winnaars.

The Sensitive City - Architect in Residence - Jacopo Grilli - 6 juni 2024 – 26 januari 2025

Multidisciplinaire verkenning van Haven-Stad en Mercatorplein binnen hun geografische en culturele context. Beeldende kunst, stedenbouw, muziek en choreografie droegen bij aan de zintuiglijke representatie van deze locaties, met nadruk op balans, beweging, en waarneming in het ontwerpproces. Samen met Rebecca Wijnberg (danser), Amit Gur (componist) en Luc Deleu (architect T.O.P. Office) onderzocht kunstenaar-stedenbouwkundige Jacopo Grilli nieuwe manieren om deze complexe stedelijke ruimtes op een nieuwe manier te ervaren.

Form Follows Finance – De stad als spreadsheet - 6 juni – 10 november

De tentoonstelling onderzocht de invloed van geldstromen op de stad, met aandacht voor de geschiedenis van het Amsterdamse erfpachtstelsel, de bouwkosten van recent opgeleverde gebouwen en de toekomstige impact van klimaatrisico's op verschillende buurten in Amsterdam. In een film van Onno Krijnen (ioV Grond & Ontwikkeling) worden 12 vernieuwende tenders van de laatste 10 jaar geanalyseerd op de verhouding vorm en financiën. Een uitgebreid randprogramma, inclusief rondleidingen, voorzag de tentoonstelling van verdere verdieping.

Peeping Spaces - 5 september 2024 – 2 februari 2025

In de archieftentoonstelling Peeping Spaces werd de evolutie van seksgeoriënteerde ruimtes in de Amsterdamse Wallen onderzocht. Ontwerpers en curatoren Gavin Oliver O'Leary, Rachel Refael en Milena Sekulic verkenden de impact van beleidsvorming en de historische, sociale en architectonische betekenis van seksualiteit in de publieke ruimte.

Mooi Mokum – een alternatief bouwbesluit voor woongeluk - 24 oktober 2024 – 6 april 2025

In Amsterdam is de vraag naar woonruimte enorm. De komende 30 jaar bouwt de gemeente 150.000 nieuwe woningen bij. Maar hoe bouw je aan woongeluk? In de tentoonstelling 'Mooi Mokum – een alternatief bouwbesluit voor woongeluk' onderzocht de gemeente Amsterdam kansen voor betere woonomgevingen in een dynamische, groeiende stad.

Bouwen op Woongeschiedenis - 15 november 2024 – 28 december 2025

De tentoonstelling 'Bouwen op woongeschiedenis: van verzet tot vernieuwing' toont een jaar lang de invloed van woonprotest en woonbeleid op historische en hedendaagse stedelijke vernieuwing in Amsterdam. De tentoonstelling neemt je per stadsdeel mee langs de klassieke architectuurgeschiedenis, historische woonprotesten en de hedendaagse geleefde stad en legt kruisverbanden tussen de drie verhaallijnen. Met het hervertellen van deze verhalen wil Arcam laten zien dat de architectuurgeschiedenis van deze drie Amsterdamse stadsdelen meerstemmiger en rijker is dan de dominante vertelling.

5. Regionaal architectuurplatform in ontwikkeling

am

ar

Verwonderingstochten

17 januari 2024: Verwonderingstocht 5: Buitenveldertbaan

17 juni 2024: Boekpresentatie 'Leven onder het luchtruim'

In 2024 werd het boek *Leven onder het luchtruim* van Theo Baart en Tijs van den Boomen gepresenteerd in aanwezigheid van onder andere Wouter Veldhuis (CRA) en Emiel Reiding (MRA). De aanpak van de *Verwonderingstochten* die we samen met Podium in Haarlemmermeer rondom Schiphol hebben georganiseerd, gevolgd door een *Opgewekte Denkoefening* trok ook de aandacht van het nationale Bouwberaad. Beslissers op het hoogste niveau stapten onder leiding van Arcam en Podium ook in de bus, en onderzochten hoe zij binnen de complexe context van wetten, geld en beleid kunnen omdenken. Vrije denkruimte in beslotenheid biedt nieuwe inzichten.

Wandeldialoog door Minervahaven - 19 september

Arcam organiseerde een wandeldialoog door de Minervahaven, waarbij lokale organisaties, ondernemers en ontwerpers samenkwamen om te discussiëren over bedrijfslocaties, groen en gezond leven in de stad, en lokale waarden, met focus op de transformatieplannen van Haven-Stad.

A tot Z debat - 20 november

Met Architectuurcentrum Babel organiseren we sinds 2021 het jaarlijkse *A tot Z-debat*, waarin de aaneen smelting van Amsterdam en Zaanstad centraal staat. Daarin zoeken bedrijven en belanghebbenden (broedplaatsen, woonbootbewoners, jongeren) de dialoog met ontwerpers, beleidsmakers en politici. In 2024 was het thema 'Een Gezonde Regio', waarbij we vanuit verschillende perspectieven kijken naar de uitdagingen en samenwerking voor een gezond Noordzeekanaalgebied.

Partnerevent MooiNL x CoLA - 28 november

Op 28 november 2024 vond het derde partnerevent van MooiNL plaats in Utrecht, waar VRO-minister Mona Keijzer haar visie op ruimtelijke ordening deelde en de resultaten van lokale dialogen over ruimtelijke kwaliteit werden gepresenteerd. Het programma was een opdracht van het ministerie van BZK/VRO.

6. Architects in Residence 2024

In 2024 heeft Arcam de Architects in Residence via een Open Call geworven. Het selectiecomité, bestaande uit Kuba Jekiel, Marjolein van Eig en Marisa Cortright, koos Jacopo Grilli en Carolien Schippers vanwege hun originaliteit en actualiteitswaarde. Nieuw was de eis dat er een vorm van internationale samenwerking in het project verweven was.

AIR Zintuigentour door Haven-Stad – januari-juni

Grilli's project *The Sensitive City* onderzocht de zintuiglijke kwaliteiten van stedelijke ruimtes in Amsterdam, met een multidisciplinaire benadering van visuele, auditieve en andere zintuiglijke ervaringen ism Luc Deleu (T.O.P Office, BE), danser/performer Rebecca Wijnruit en componist Amit Gur (NL/BE). Jacopo Grilli verkende samen met Rebecca Wijnruit de zintuiglijke kwaliteiten van stedelijke ruimtes in Amsterdam tijdens een fiets- en wandeltocht door Haven-Stad, met focus op water en leegte. De resultaten waren te zien tijdens een tentoonstelling bij Arcam.

Carolien Schippers (CAS) – juli-december

Schippers creëerde een *Cityguide to Waste: Artifacts of Accumulation* - een kaart en een film die verborgen afvallocaties in de stad verkenden en reflectie aanmoedigden over afvalbeheer en de transformatie van afvallandschappen. In het programma was ook een excursie naar AEB opgenomen. Op

ar

6 november 2024 was de première van *Artifacts of Accumulation*, een film van LOCUMENT (PT) en CAS (NL) over afval en de invloed van afvalbeheer op de Amsterdamse regio. De resultaten waren te zien tijdens een tentoonstelling bij Arcam.

7. Netwerkactiviteiten

Tafel van Arcam

27 maart 2024: Host: BPD Gebiedsontwikkeling. Locatie: Burgerweeshuis, Zuidas

18 juni 2024: Host DELVA. Locatie Kantoor DELVA, Entrepotdok

12 november 2024: Host: Benthem Crowel Architects. Locatie nieuwe kantoor Benthem Crowel, Diemen

Hét netwerkevenement van Arcam - De Tafel van Arcam – kent een groeiend aantal leden. Dit jaar waren we te gast in het hoofdkantoor van BPD (het Burgerweeshuis) met als thema de veranderende rol van architecten. Voorafgaand was er een rondleiding in het nabijgelegen Tripolipark door MVRDV. DELVA Landscape and Urbanism verzorgde de tweede Tafel van Arcam op hun kantoor en een gesprek in de privéwoning van Steven Delva boven het kantoor over relevantie als nieuwe esthetiek en groen in de stad. Het nieuwe kantoor van Benthem Crowel Architects in Diemen vormde het decor voor de derde Tafel waarbij werkplezier ter sprake kwam.

Barcam

Sinds 1 juni 2023 organiseert Arcam in samenwerking met de Barcam-commissie - bestaande uit ontwerpers en opdrachtgevers - elke eerste donderdag van de maand het architectencafé "Barcam" (bar + arcam). Barcam is een laagdrempelig netwerkevenement op maat gemaakt voor professionals in de architectuur, stedenbouw en projectontwikkeling in de MRA, met borrel en een informatief kort programma rond een actueel onderwerp. Inmiddels is het een niet meer weg te denken maandelijks event voor een groeiend jong en internationaal architectenpubliek dat thema's aan de randen van architectuur bespreekt (sport, water, queer, nacht).

8. Randprogramma's, selectie

Workshop More Than Human - 30 januari

Tijdens de workshop More Than Human in Holendrecht onderzochten ontwerpers, onderzoekers en buurtontwikkelaars hoe stadsontwikkeling eruitziet wanneer ecologie centraal staat—met een toolkit als tastbaar resultaat.

Extra tijd voor de Sluisbuurt, het Schinkelkwartier en Sloterdijk - 29 februari

Tijdens een gespreksavond verkenden BOOM Landscape, Ziegler Branderhorst en Nudus hoe langzame gebiedsontwikkeling vorm krijgt in Sluisbuurt, Schinkelkwartier en Sloterdijk, aan de hand van de Langzame Legenda uit de tentoonstelling Slow How – Ruimtelijk onthaasten.

Presentaties Urban Sky Lab - 16 februari

Op 15 en 16 februari 2024 organiseerden Arcam en het Amsterdam Drone Lab het Urban Sky Lab. FABRICations, Inbo en Studio TO CREATE werkten in een intensieve designsprint aan stedelijke vraagstukken rondom drones. De resultaten vormden de basis voor toekomstige discussies over architectuur en luchtmobiliteit in de stad.

Spatial Slow Down by Degrowth - 5 maart

Op 5 maart 2024 gaf Federico Savini bij Arcam een lezing over degrowth in stedenbouw, als onderdeel van de tentoonstelling Slow How – Ruimtelijk onthaasten.

am

ar

1-Lectures: Renovate, Don't Speculate – HouseEurope! - 7 maart

Op 7 maart vond de 1-Lecture Renovate, Don't Speculate plaats bij de Academie van Bouwkunst, waar Arno Brandhuber en Jolene Lee (b+ / HouseEurope!) pleitten voor renovatie boven sloop en ingingen op Europese wetgeving tegen speculatie.

Een einde aan sloop? - 30 september

Een gesprek over waarom er in tijden van duurzaamheid nog steeds veel gesloopt wordt, met focus op financiële overwegingen, en hoe we de sloop-cyclus kunnen doorbreken. Experts (Saskia van Stein, Indira van 't Klooster, Marjolein van Eig, Wouter van Elburg, Sanne van Manen, Ivan Thung, Nicole de Vrij en Sofia Koutsenko) bespraken casussen uit Amsterdam en Rotterdam en presenteerden oplossingen om meer te renoveren en recycelen in plaats van te slopen.

Tien jaar tenderbeleid in Amsterdam - 8 oktober

Een gesprek over 'Tien jaar tenderbeleid in Amsterdam', waar onder andere Sabine ten Brinke, Sabine Lebesque, Bjarne Mastenbroek, Marcel Lok, Henk Stadens, Eric Nagengast, Rienk de Jong en Jan Peter Wingender deelnamen om de dynamiek van grond- en tenderbeleid te bespreken.

Vastgoed en Klimaatrisico's: wie betaalt de rekening? En hoe ontwerpen we de toekomst? - 23

oktober, Pakhuis de Zwijger

Op 23 oktober 2024 organiseerden Arcam en Follow the Money een avond over de impact van klimaatrisico's op vastgoedwaarde en ontwerppraktijken, met presentaties van Dimitri Tokmetzis en Daniël van Kessel (Follow the Money), Nadine Gruben (Royal HaskoningDHV), Paul de Rooter (Paul de Rooter Architects), Kasper Spaan (Waternet), Jan Kadijk (Dutch Green Building Council), Karen Lehman (Karen Lehman Makelaardij), Shanawaz Bhimji (ABN AMRO), Geeke Feiter (Verbond van Verzekeraars) en Machteld Kors (UNStudio).

9. Grote publieksevenementen, co-creatie en activiteiten door derden**Woningplattegronden & Formats for Living** - 8 februari, Pakhuis de Zwijger

Een avond over woningplattegronden en hun impact op woonkwaliteit. Negen experts (architecten, beleidsmakers, stedenbouwkundigen, conceptontwikkelaars) bespraken hoe standaardisatie en kleinere woningen ontwerpkeuzes beïnvloeden. De publicaties Formats for Living en Out There #4 dienden als basis voor de discussie.

Opening Dag van de Architectuur 2024 – Ruimte Maken - 13 juni

Op 13 juni 2024 vond de CoLA Kennisdag in Rotterdam plaats, waar lokale architectuurcentra kennis uitwisselden over ruimtelijke uitdagingen. Rijksbouwmeester Francesco Veenstra opende de Dag van de Architectuur.

Amsterdamse Architectuurnacht - 14 juni

De eerste Amsterdamse Architectuurnacht, in samenwerking met Van Eesteren Museum en Museum Het Schip. Herman Hertzberger gaf een lezing, gevolgd door een fietstour en een afsluitende borrel. Arcam stelde Hertzberger centraal in de programmering van de Dag van de Architectuur.

Dag van de Architectuur Amsterdam 2024 - 15 & 16 juni

Op zaterdag 15 juni ontdekte je de nieuwste projecten die speciaal voor de Dag van de Architectuur hun deuren openden en op zondag 16 juni organiseerden we een fietstocht en een lezing rondom het werk van Herman Hertzberger."

Boeklancering Marwan Bassiouni 'New Swiss Views' - 22 juni

am

ar

Zomerwandelingen Nieuwe Stad op Zondag 2024 - 14 juli t/m 29 september

Open Monumentendag - 14 & 15 september

Vijfde van der Vlislezing door wethouder Sofyan Mbarki - 17 september

Lezing Brutalisme bij BIG ART Slotervaart - 27 september

Museumnacht 2024 - 2 november

10. Educatie

Sinds Arcam – in overleg met het AFK – geen eigen educatieve programma's meer ontwikkelt, ontvangen we scholen hoofdzakelijk binnen het bestaande programma *Kijk op je Wijk – Rondje Oosterdok*. In 2024 hebben we binnen dat programma 307 leerlingen ontvangen bij Arcam.

In plaats van eigen programma's aanbieden, zoeken we meer samenwerking met andere aanbieders. In 2024 hebben we deelgenomen aan het met Allard Pierson ontwikkelde programma *Wij en onze stad*. Hierin gaan leerlingen van het vso en vmbo samen een hele week aan de slag met de thema's klimaatverandering en de stad Amsterdam. Onder begeleiding van professionele kunstenaars volgen zij workshops op het gebied van technologie, architectuur, theater en beeldende kunst. Op creatieve wijze geven zij vorm aan de stad van morgen, een Amsterdam waar zij zich thuis voelen. Ze sluiten de week af met een presentatie tijdens het *Wij en onze stad*-makersfestival. In 2024 hebben we hier in totaal 40 leerlingen ontvangen die een week lang elke dag bij Arcam aan de slag gingen met het educatieve programma *Vloeibare bouwstenen* dat Arcam ontwikkelde in opdracht van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Voor het Orion College, het Bindelmeer College en het Sweelinck College paste educatiedeskundige Mirjam van Klink het lespakket aan aan de behoeften van deze leerlingen. Om te benadrukken dat je ook architect kunt worden met een beperking, als vrouw of met een migratieachtergrond werden architecten uit het netwerk van Arcam nauw betrokken en waren ook zichtbaar aanwezig, zoals: Pinar Balat, Ed. Bijman, Tess Broekmans, Lyongo Juliana en Khasayar Ghiabi. Het programma wordt in 2025 voortgezet.

am

ar

Realisatie van de kwantitatieve prestatieafspraken

- Bereik en impact op publiek en stakeholders

Als opmaat naar Systeembrekers, het Kunstenplan 2025-2028, waarin we aandacht vestigen op de ruimte tussen de leef- en systeemwereld, gaven we in 2024 veel aandacht aan de geleefde stad versus de (nieuw) gebouwde stad. Het Jaarprogramma Hervertellingen leerde ons enkele belangrijke lessen:

- Wat bewoners en belanghebbenden nodig hebben om zich volwaardige gesprekspartners te voelen, is allereerst volmondige erkenning van hun (negatieve) woonervaringen. Bewoners van woningen die op een sloopnominatie staan, en dus niet worden onderhouden, en vervolgens toch niet worden gesloopt, voelen daar jarenlang de impact van. Ook hebben woningcorporaties lang niet altijd (voldoende) zicht op het (soms beperkte) effect van hun (vaak zorgvuldige en uitgebreide) communicatiestrategieën. Zo is het niet alleen belangrijk om bewoners te informeren over ontwikkelingen die hun persoonlijk aangaan, maar ook om (op andere manieren) te vertellen hoe zich dat verhoudt tot de dingen die ze zien gebeuren in hun straat of wijk.
- De Winterlezingen en het slotsymposium brachten ontwerpers van met name wooncoöperaties, beheercoöperaties en huurders bij woningcorporaties samen. Ontwerpers zijn vaak opdrachtnemers van grote organisaties en steunen de (toekomstige) bewoners lang niet altijd in hun belangen. Uit de voorbeelden die we in Hervertellingen hebben verzameld (Wildemanbuurt, Descartes-buurt), blijkt dat als ontwerpers een meer autonome positie innemen en zich echt hard maken voor de belangen van bewoners dat zij een belangrijke bondgenoot voor hen kunnen zijn. Dan blijkt ook dat er meer mogelijk is dan aanvankelijk werd gedacht (omvang woningen, gebruikte materialen, sloop/nieuwbouw versus transformatie, herindeling collectieve buitenruimte)

Daarnaast presenteerden we een laagdrempelig programma met diverse inhoud, zoals Talk of the Town, Zomerwandelingen (Bijlmer, Fietstocht Emin), Amsterdamse Architectuurnacht e Dag van de Architectuur. Via de verhuur van de kade nam het aantal inhoudelijke evenementen eveneens toe via derden (Architecture Quiz, Brugwachtershuisjes, boekpresentatie Marwan, Mooi Mokum). Divers, nieuw publiek uit Amsterdam werd bediend met o.a. de Voelmaquette, Museumnacht en Peeping Spaces.

- Binnen de eigen sector of kunstvorm;

Met een diverse blik op architectuur, bereikten we zowel het grote publiek als de professional. 2024 zag een versterking in de programmering met onder andere Hervertellingen, Barcam, randprogrammering Sloop, Haven-Stad, TvA, Form Follows Finance en de Masterclasses voor woningcorporaties.

In het programma Hervertellingen deelden we met professionals vooral het volgende inzicht: Er is in de Amsterdamse architectuurgeschiedenis nog structureel te weinig aandacht voor verhalen van nieuwkomers, negatieve effecten van woonbeleid en de dominantie van welvaartsdenken en modernisme. De veelal witte onderzoekers zijn grootgebracht in een witte canon, waarin vooral witte mannen opdrachtgevers en ontwerpers zijn van de huisvesting voor arbeiders met lage inkomens, nieuwe Nederlanders en gastarbeiders/arbeidsmigranten. Het zijn de onderzoekers met een migratieachtergrond of uit de tweede/derde/vierde generatie die vanuit persoonlijke ervaringen op zoek gaan naar nieuwe antwoorden op basis van andere bronnen. Voorbeelden hiervan zijn het onderzoek van Emin Batman in de vorm van intergenerationele interviews met Turkse havenarbeiders, de hervertelling van de aankomst van Surinaamse Nederlanders in de jaren 1970 en een nieuw perspectief op het Bouwen voor de Buurt-beleid van Jan Schaeffer en het Gesloten Wijken-beleid. Uit dat laatste

ar

blijkt vooral dat bouwen voor de buurt vooral gericht was op zittende, witte bewoners en niet op nieuwkomers. Nieuwkomers werden zelfs actief geweerd uit vele Amsterdamse buurten op discriminatoire grondslag.

Met de Alternatieve AAP – in samenwerking met diverse smaakmakers van de stad zoals We Sell Reality, Mokum Kraakt, LOOM en de Nachtburgermeester – verzamelden we gebouwen, pleinen of publieke ruimtes die het decor vormden voor, inzet waren van, of onderdak boden aan belangrijke gesprekken en gebeurtenissen van/met/in de stad. Met de blik van nu kunnen gebouwen of plekken die al eeuwen bestaan, (opeens) een nieuwe rol vervullen.

- In de maatschappij of economie

In Russel Shorto's beroemde boek *Amsterdam (2014)* lezen we de geschiedenis van een wereldstad, die al sinds de 14^e eeuw meedraait in een wereldeconomie en vrijheidsidealen hoog in het vaandel heeft staan. Het is een lofzang op een stad met meer dan 180 nationaliteiten, waarin elk individu vrij is zijn idealen na te streven. In het voorwoord van de *Omgevingsvisie Amsterdam 2050 – Een menselijke metropool* zien we die mondiale focus gereflecteerd, maar nu (mede) met een focus op sociale ambities. *'De stad wordt uiteindelijk gemaakt door de samenleving: Amsterdammers, ondernemers, bedrijven en instellingen. Aan hen willen we met deze omgevingsvisie ruimte geven voor meer zeggenschap, eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving.'* Amsterdam heeft (of koestert nog altijd) het imago van een tolerante stad waar je kunt zijn wie je wilt zijn, en kunt doen wat je wilt doen. Maar ondertussen neemt de ongelijkheid op het gebied van onderwijs, inkomen, gezondheid sterk toe. Arcam zoekt in haar programmering naar antwoorden die vanuit de ontwerpsector kunnen worden geformuleerd, denk aan *Architectuur voor Iedereen*, de *Subjectieve Atlas* en *Hervertellingen*.

Op 15 november 2024, in de week dat de stad in rep en roer was over de (nasleep van) de rellen rondom de Maccabi-fans, werd de tentoonstelling *Hervertellingen* geopend. De verontwaardiging onder veel Amsterdammers was groot over de eenzijdige berichtgeving in de lokale en landelijke media, de manier waarop landelijke en buitenlandse politici zich mengden in de Amsterdamse discussie, en de snelle veroordeling van 'moslimjongeren op scooters' door sommige lokale politici en instanties. Veel Amsterdammers, waaronder een van onze eigen curatoren, voelden zich niet langer veilig en welkom in de stad. Daarom heeft Arcam in die week – als een van de weinige culturele instellingen - een statement gepubliceerd.

Hervertellen doe je samen: ervaringen delen, luisteren, inleven en leren. Het uitspreken van een minderheidsperspectief, het delen van een persoonlijke ervaring maakt kwetsbaar en vraagt om vertrouwen, vereist lef. Vaak moet je samen op zoek naar een nieuwe taal, een nieuwe gemeenschappelijke deler of belang. Het is niet vanzelfsprekend dat je elkaar begrijpt. De afgelopen week heeft laten zien dat gelijke vertegenwoordiging en een gelijke stem in het debat in de stad ontzettend belangrijk zijn. Amsterdam zou een stad moeten zijn, waarin iedereen zich beschermd, gezien en gehoord voelt. Amsterdam zou een stad moeten zijn, waar we ons kunnen uitspreken tegen genocide, vernieling en geweld. Arcam probeert in al haar programma's eenzijdige perspectieven en dominante perspectieven over en in de stad te nuanceren, omdat we geloven in gelijke representatie, meerstemmigheid en ruimte voor elkaars standpunt. Samen met onze curatoren, programmaraad en team staan we voor een stad voor iedereen.

Ondertussen groeit Amsterdam richting de miljoen inwoners in een regio van ruim 2,5 miljoen mensen, en Nederland naar 20 miljoen. De vraag naar (betaalbare) woningen, groenvoorzieningen in de nabijheid, goed ontsloten openbaar vervoer en passende werkgelegenheid groeit mee. Binnen deze fysieke ruimtelijke opgaven spelen tal van ogenschijnlijk onzichtbare uitdagingen een grote rol. Belangrijke

ar

beleidsafspraken rondom energietransitie, natuurinclusieve bouwmethoden, klimaatadaptatie en mobiliteitsvraagstukken bijvoorbeeld komen - na jaren van overleg - tot stand op het niveau van landen en internationale conferenties. Maar voor inwoners is het soms moeilijk te begrijpen waarom internationale klimaatdoelen zich nou net in hun achtertuin, straat of gevel manifesteren, bijvoorbeeld in de vorm van windmolens, verkeersmaatregelen of duurzaamheidseisen. In onze tentoonstellingen staat het begrijpelijk maken van technisch complexe context van bouwen en de rol van ontwerp enerzijds, en het uitnodigen tot meepraten anderzijds centraal. De ambitie is steeds om een onderwerp zo te presenteren dat elke bezoeker zich geïnspireerd voelt om zich te verdiepen en zich vervolgens capabel genoeg voelt om mee te praten over waterbeleid, circulaire economie, de rechtvaardige stad of de ecologie van de bodem.

Vanuit lokale programmering schalen we op. Zo voeden we lokale kennis en opgaven met verdiepend onderzoek, en vertalen die naar landelijk relevante programmering en contextualisering. Onze programmering verbindt op lokaal, regionaal en landelijk niveau organisaties, bureaus en personen. Onze evenementen worden regelmatig opgepikt in landelijke media en opgenomen in de programmering van nationale organisaties (zoals AFFR, Floriade, IABR, Ruigoord, College van Rijksadviseurs en ministeries van BZK, I&W, VROen OCW). Ondertussen speelt Arcam een centrale rol in de stichting *Coördinatie Lokale Architectuurinitiatieven (COLA)*, waarin het netwerk van lokale architectuurinstellingen op landelijk niveau ruimtelijke opgaven en de verbinding met bewoners en betrokkenen agendeert.

Geografische spreiding van de gerealiseerde activiteiten

Van de 137 activiteiten in Amsterdam, met een totaal aan 15.686 bezoeken, vond 81% plaats in het Centrum. In 2023 was dit nog 89%. Het verschil komt door de reizende expositie Subjectieve Atlas van Amsterdam die in 2024 een aantal maanden in OBA Bijlmerplein, Zuidoost te zien was. Omdat Arcam in stadsdeel Centrum ligt, ligt het zwaartepunt jaarlijks wel in het centrum. Na het Centrum (99 activiteiten) en Zuidoost met 9 activiteiten komt stadsdeel Nieuw-West op de derde plek met 8 activiteiten en een totaal van 344 bezoeken. Van het totaal zijn er 7 activiteiten buiten Amsterdam in Nederland georganiseerd, met veel regionaal programma als voorloper op Metropola, het nieuwe regionale architectuurpodium, waaronder verwonderingstochten en het A tot Z debat.

Kopenhagen was dit jaar de locatie voor onze presentaties in het buitenland, door samenwerking rondom de fotowedstrijd en bijbehorende tentoonstelling Capture Your City, in samenwerking met culturele instellingen en gemeenten in Kopenhagen, Riga, Turijn, Milaan en Ljubljana. De bezoekcijfers van deze tentoonstelling op het plein van het Dansk Arkitektur Center van 7 juni t/m 1 oktober 2024 komen uit op een totaal van 23865 bezoekers.

Omvang en samenstelling van het publiek in het verslagjaar

In 2024 heeft Arcam een divers en breed publiek bereikt, zowel nationaal als internationaal. Het totaal aantal bezoeken aan de activiteiten kwam uit op 15.796, exclusief de internationale bezoekers van de tentoonstelling Capture Your City.

Dit jaar richtte de programmering zich meer op specifieke doelgroepen, met een focus op verdiepende en specialistische activiteiten in plaats van massale publiekstrekkers. Hierdoor steeg het aantal activiteiten, waarbij de PR meer gericht was op impact en breed bereik dan op aantallen per evenement. Dit resulteerde in een lichte daling van het aantal bezoekers aan de eigen programmering, van 2.435 naar 2.197.

Wat betreft de verhouding tussen betalende en niet-betalende bezoekers, was ongeveer 30% van de bezoekers betalend voor activiteiten die Arcam (mede) organiseerde, wat vergelijkbaar is met 2023.

ar

Gratis evenementen zoals De Dag van de Architectuur, Museumnacht, de Barcam, en de tentoonstelling in de OBA Bijlmerplein, samen met goedbezochte openingen, droegen aanzienlijk bij aan het aandeel niet-betalende bezoekers. Het percentage bezoekers dat een ticket kocht voor de tentoonstellingen in de Arcam galerie is ruim 81%.

Door de intensieve samenwerkingen met partners zoals Pakhuis de Zwijger en rondom Modelstad Haven-Stad, heeft Arcam haar bereik vergroot en het aantal presentaties en coproducties verhoogd, zowel binnen als buiten Amsterdam. Deze samenwerkingen hebben bijgedragen aan de diversiteit van het publiek en de uitbreiding van Arcam's impact, wat zichtbaar is in de bredere spreiding van de activiteiten.

Al met al toont 2024 een dynamische programmering die niet alleen het aantal bezoekers uiteindelijk vergrootte, maar ook zorgde voor een meer gerichte en inhoudelijke benadering van het publiek, waarbij de focus lag op specifieke doelgroepen en diepgaande thema's.

Wie zijn de (andere) belangrijke stakeholders van de organisatie?

Collega-organisaties:

- Architectuurcentra in Nederland, verenigd in het Netwerk Stichting CoLA (Coördinatie Landelijke Architectuurinitiatieven)
- Van Eesteren Museum en Museum Het Schip als lokale architectuurcentra, samenwerkend in programmering, in vrijwilligers en back office
- Musea presentatie-instellingen, verenigd in het overlegorgaan OAM en MOAM
- Broedplaatsen Amsterdam
- Architectuur Overal (BNA, BNI, AIBR, NI, CRA, Volume)

Samenwerkingspartners:

- Academie van Bouwkunst
- Amsterdam Drone Lab
- Architectenbureaus Metropoolregio Amsterdam
- Barcam Commissie – ruimtelijke ontwerpers en opdrachtgevers
- BIG ART
- Danish Architecture Centre
- Expeditie Oosterdok
- Gemeente Amsterdam
- Hogeschool van Amsterdam
- Museum Amsterdam
- Museumnacht Amsterdam
- nai010 Uitgevers
- New Metropolis
- Nieuwe Instituut
- OBA
- Open Monumentendag
- Pakhuis de Zwijger
- Port of Amsterdam
- Stichting Geluid in Zicht
- Subjective Editions
- The Beach
- UvA
- Waag Society

am

ar

- Wooncorporaties Ymere, Stadgenoot, Rochdale en Eigen Haard, bereikt via Masterclasses op maat samengesteld en geproduceerd door Arcam in samenwerking met de corporaties.

(Particuliere) fondsen:

- Amsterdams Fonds voor de Kunst
- Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
- Bartiméus Fonds
- BPD Cultuurfonds

Commerciële partners:

AM
 Benthem Crouwel Architects
 BPD Ontwikkeling
 de Architecten Cie.
 Dura Vermeer
 INBO
 Heren2
 KAAAN
 Kondor Wessels
 LEVS
 Lingotto
 OZ
 Paul de Ruiter Architects
 Rijnbott
 Synchron
 Team V Architectuur
 UNStudio
 VenhoevenCS
 VORM
 Aberson
 Tarkett
 QbiQ
 dormakaba
 JUNG

C

Afwijkingen in de realisatie van de kwantitatieve prestatieafspraken

Producerende activiteiten

Producties

Het aantal gerealiseerde coproducties is met 22 aanzienlijk hoger uitgevallen dan de verwachte 7, dankzij de voortdurende en intensieve samenwerkingen met diverse partners. Zo heeft Arcam zijn krachten gebundeld met Pakhuis de Zwijger, de architectuurcentra binnen de Metropoolregio Amsterdam, en diverse partners binnen Modelstad Haven-Stad, waaronder de HvA (Transitionsapes). Daarnaast hebben samenwerkingen met de Gemeente Amsterdam geleid tot projecten als Urban Sky Lab en Mooi Mokum.

Ook op internationaal niveau heeft Arcam in 2024 impact gemaakt met de organisatie van de (co)productie *Capture Your City*—een fotowedstrijd en tentoonstelling in samenwerking met het Dansk Arkitektur Center en culturele instellingen en gemeenten in Riga, Turijn, Milaan en Ljubljana.

am

ar

Presentaties

Dankzij de intensivering en uitbreiding van bovengenoemde samenwerkingen is het aantal presentaties van producerende activiteiten gestegen van 13 naar 30. Daarnaast heeft de versterking van het landelijke netwerk met andere architectuurcentra bijgedragen aan een groei in presentaties buiten Amsterdam, van 0 naar 7, waarmee Arcam haar impact op de Nederlandse architectuurdiscussie verder vergroot.

Bezoeken

De daling in het aantal bezoeken aan de producerende activiteiten in Amsterdam – van de verwachte 16.800 naar 10.155 – is grotendeels te verklaren door een afname van bezoekers aan de galerie van Arcam. Dit komt onder andere door de introductie van betaald entree, en de bewuste keuze voor kleinschalige, diepgaande presentaties met specialistische thema's op andere locaties in de stad in plaats van brede publiekstrekkingen. Hierdoor ligt de focus meer op inhoudelijke verdieping dan op massale bezoekersaantallen. Belangrijk om te melden is de significante verhoging van het totaal aantal bezoeken vanwege de bezoekerscijfers aan onze internationale tentoonstelling *Capture Your City* met een totaal van 23.865 bezoekers.

Presenterende activiteiten**Activiteiten**

Het aantal activiteiten is gestegen van 12 naar 38, mede dankzij het succesvolle Barcam Architectencafé Amsterdam. Binnen de programmering zijn enkele verschuivingen zichtbaar. De internationale (co)programmering nam af door het annuleren van de 1Lectures, die in 2025 volle kracht is teruggekeerd. Daarentegen groeide de commerciële verhuur van 25 naar 34, door de focus op flexibiliteit en modulariteit op de kade zodat er voldoende ruimte was om verhuurverzoeken aan te nemen. Het aantal buurtgerichte activiteiten (van 61 naar 42) kwam door het stopzetten van de tours in samenwerking met architour, die in 2025 wel weer is hervat. Als je je richt op de buurtgerichte activiteiten, los van de daling door Architour, zie je een programmering – zoals de boekenclubs in de stadsdelen Nieuw-West, Noord en Zuidoost – die sterk lokaal verankerd is, met impact op en betrokkenheid van buurtbewoners, zij het in kleinere aantallen dan bij de grotere publiekstrekkingen.

Bezoeken

Het aantal bezoekers van de eigen programmering bleef in 2024 nagenoeg stabiel, met een lichte daling van 2.435 naar 2.197. Dit is te verklaren door de bredere spreiding van activiteiten en de gerichte focus op specifieke doelgroepen, waarbij de impact per evenement belangrijker was dan de absolute aantallen. Opvallend is dat hoewel het aantal buurtgerichte activiteiten afnam, het totaal aantal bereikte bezoekers juist steeg van 1.480 naar 1.727. Dit komt doordat eerdere prognoses waren gebaseerd op kleinschalige tours (max. 15-20 deelnemers), terwijl de programmering in 2024 werd uitgebreid met grotere publieksactiviteiten, zoals de succesvolle Masterclasses.

Talentontwikkeling

Hoewel er in 2024 geen officiële samenwerking was met het Professional Experience Program (PEP) en geen formeel talentontwikkelingsprogramma werd opgezet, vervulde de Architects in Residence-programmering wel een vergelijkbare rol. Arcam bood deze architecten de ruimte om onderzoek te doen naar actuele en relevante thema's binnen het vakgebied, met een sterke focus op bewustwording en kennisdeling binnen de beroepsgroep.

Verhouding betalende/niet-betalende bezoekers

Van de 15.796 bezoeken in 2024 (exclusief 23.865 buitenlandse bezoeken) waren 4.553 betalend en 11.243 gratis. Dit betekent dat bijna 30% van de bezoekers betaalde voor activiteiten die Arcam (mede)organiseerde, vergelijkbaar met 2023. Gratis evenementen zoals De Dag van de Architectuur,

ar

Museumnacht (indirect betaald), de tentoonstelling in OBA Bijlmerplein, Pakhuis de Zwijger-gesprekken en goedbezochte openingen droegen aanzienlijk bij aan het aandeel niet-betalende bezoekers.

c

am

Bedrijfsvoering

Realisatie: staat van baten en lasten

Boekjaar 2024 is geëindigd met een positief resultaat van € 42.801. De werkbegroting 2024 kende een tekort van € 45.000. Er was een bestemmingsreserve van € 40.000 beschikbaar om dit begrote negatieve resultaat te dekken. Het verschil tussen het begrote en het gerealiseerde resultaat 2024 van € 85.000 (afgerond) wordt met name veroorzaakt door de hogere verhuurinkomsten (+ € 20.000) en hogere overige inkomsten (+ € 60.000). In de resultaatbestemming wordt € 40.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve activiteiten 2024, en € 8.486 aan de bestemmingsreserve MOP. Het resterende resultaat van € 91.287 wordt gedoteerd aan de algemene reserve. De verschillen tussen de door het bestuur vastgestelde begroting 2024 en de realisatie worden hieronder verder toegelicht.

Baten

De totale baten waren € 115.000 (afgerond) hoger dan begroot.

Opbrengsten

De publieksinkomsten zijn hoger dan begroot (+ € 10.000). Dit wordt met name veroorzaakt door publieksdonaties. De sponsorinkomsten liggen conform bestuursbegroting op ongeveer € 130.000. De gerealiseerde overige directe inkomsten zijn € 60.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door extra opdrachten uit de markt, en maatwerk voor de gemeente Amsterdam en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. De verhuurinkomsten van het Arcam-paviljoen voor externe evenementen laat sinds 2022 een stijging zien. In 2024 waren deze inkomsten € 20.000 hoger dan begroot. Via actieve promotie zijn we voornemens die inkomsten uit verhuur verder uit te bouwen in de komende jaren.

Subsidies

De bijdrage AFK Kunstenplan subsidie is hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de indexatie. De bijdrage vanuit de gemeente Amsterdam, Ruimte & Duurzaamheid is door een te hoog geschatte indexatie voor 2024 iets lager dan begroot. De overige subsidies uit publieke en private middelen zijn € 25.000 hoger dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een extra bijdrage voor de Voelmaquette.

Lasten

De totale lasten waren € 30.000 hoger dan begroot.

Beheerlasten

De beheerlasten waren totaal € 40.000 hoger dan begroot. De personele lasten waren € 30.000 hoger dan begroot doordat de directeur meer beheertaken heeft verricht als gevolg van het uitvallen van de zakelijk leider. De beheerlasten materieel lagen € 10.000 hoger dan begroot als gevolg van de inzet van een extern administratiekantoor voor het opstellen van de kwartaalcijfers en jaarcijfers.

Activiteitenlasten

De activiteitenlasten waren totaal € 10.000 lager dan begroot. De personeelslasten zijn per saldo € 10.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere inhuur. De salariskosten zijn per saldo gelijk gebleven. Er waren stijgingen door periodieke indexaties, hogere ziekteverzuimverzekeringskosten, verhoging van het scholingsbudget en hogere reiskosten woon-werkverkeer. Dit werd gecompenseerd doordat een kleiner deel van de directie op de activiteitenlasten drukte. De activiteitenlasten materieel vielen € 20.000 lager uit dan begroot door scherpere inkoop en lager uitvallende kosten.

ar

Solvabiliteit

Het solvabiliteitspercentage in 2024 bedraagt 40% t.o.v. 58% in 2023. Het door het AFK gestelde maximumpercentage is 75%.

Liquiditeit

De current ratio en quick ratio zijn beide hoger dan de door het AFK gestelde minimumwaarde van 1.

c

am

Analyse staat van baten en lasten (formulier jaarverantwoording AFK)
 Verschillen tussen onderstaand schema en de jaarrekening komen voort uit afronding.

Baten	2024	2024	2024	2024
	€ begroting	% begroting	€ realisatie	% realisatie
Publieke baten (ex. AFK 2021-2024)	€400.000	43%	€368.129	38%
Subsidie AFK 2021-2024	€230.000	25%	€267.399	27%
Eigen inkomsten	€290.300	32%	€344.457	35%
Totaal baten	€920.300	100%	€979.985	100%

Lasten	2024	2024	2024	2024
	€ begroting	% begroting	€ realisatie	% realisatie
Activiteitenlasten	€751.985	82%	€531.675	57%
Beheerslasten	€170.000	18%	€408.148	43%
Totale lasten	€921.985	100%	€939.823	100%

Analyse balans (formulier jaarverantwoording AFK)

Verschillen tussen onderstaand schema en de jaarrekening komen voort uit afronding.

Solvabiliteitspercentage	€ 2023	% 2023	€ 2024	% 2024
Vreemd vermogen [?]	256.128	58,0%	149.974	39,6%
Totale vermogen [?]	441.616	100%	378.263	100%
Liquiditeit	€ 2023		€ 2024	
Vorraden	9.098		9.025	
Vorderingen	89.006		114.470	
Liquide middelen	319.907		237.837	
Vlottende activa	418.011		361.332	
Kortlopende schulden	256.128		149.974	
Netto werkkapitaal [?]	161.883		211.358	

Liquiditeitspercentage	2023	2024
Current ratio [?]	1,6	2,4
Quick ratio [?]	1,6	2,3

Organisatie

Bestuur en directie

De Stichting Architectuur Centrum Amsterdam (Arcam), hierna 'Arcam', is een ANBI die werkt volgens het bestuur-directiemodel. Het bestuur bestaat uit minimaal drie leden, en benoemt uit zijn midden een

ar

voorzitter, secretaris en penningmeester. Bestuurders worden benoemd voor een periode van drie jaar, en zijn twee keer herbenoembaar. Het bestuur is de werkgever van de directie, bestaande uit de directeur. De directeur geeft leiding aan het bureau, en is gevolmachtigd om de stichting te vertegenwoordigen namens het bestuur. Bestuur en directie werken met een bestuurs- en directiereglement, waarin de onderlinge afspraken en mandaten zijn vastgelegd. Twee bestuurders houden jaarlijks, namens het voltallige bestuur, een functioneringsgesprek met de directeur.

In het bestuur is expertise aanwezig op het gebied van stadsontwikkeling, marketing, juridische en financiële zaken. Er is een rooster van aan- en aftreden en bij vervanging van bestuursleden wordt rekening gehouden met een periode van overdracht. In 2021 is het profiel van het bestuur geactualiseerd.

In 2024 is Jos van Rooijen toegetreden als penningmeester, waarmee Cathelijne Hermans de dubbelrol losliet en nu secretaris is. Tess Broekmans werd als vice-voorzitter aangewezen.

Het functioneren van het bestuur staat jaarlijks op de agenda. Het bestuur komt regulier 6 à 7 keer per jaar samen en additioneel ad hoc indien nodig. Er zijn op jaarlijkse basis monitor- en/of evaluatiegesprekken met de sponsors, de Gemeente Amsterdam en het AFK.

In 2025 is Arcam voornemens over te stappen op het toezichtmodel. Het huidige bestuur wordt dan Raad van Toezicht en de huidige directeur wordt dan directeur-bestuurder.

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond in 2024 uit:

Anke Huntjens, voorzitter (per 1 juli 2023)
Bestuurder, Eigen Haard
 Cathelijne Hermans, secretaris-penningmeester
Senior Adviseur Transitie management, Rebel Group
 Tess Broekmans, vice-voorzitter
Directeur | Stedenbouwkundige
 Roger Tan
Onafhankelijk bestuurder
 Tobias Verhoeven
Directeur, Synchron
 Robbert van der Vliet
Advocaat akdp advocaten
 Jos van Rooijen, penningmeester (per december 2024)
Onafhankelijk bestuurder

Samenstelling directie

De directie bestond in 2024 uit Indira van 't Klooster.

Nevenfuncties bestuur

Anke Huntjens:
 - Lid raad van toezicht Floreer, voorzitter commissie financiën & huisvesting
Cathelijne Hermans:
 - Secretaris Zwemvereniging Het Y

Tess Broekmans:

- Hoogleraar Urban Design TU Delft

Roger Tan:

- Voorzitter bestuur Stichting DigiGO
- Lid Bouw Digitaliseringsraad namens architecten en ingenieursbureaus
- Onafhankelijk adviseur (zelfstandig)
- Ondernemer in spirits

Tobias Verhoeven:

- Bestuurslid NEPROM
- Bestuurslid De Bouwcampus

Robbert van der Vliet:

Geen nevenfuncties.

Jos van Rooijen:

- Stedelijk Museum Amsterdam - lid RvT voorzitter AC
- Haagse Hogeschool - lid RvT voorzitter AC (tot 9/2024)
- Hersencentrum GGZ BV, Alkmaar - lid RvT
- Rosa Spier Huis - lid RvT voorzitter AC
- Beweging 3.0, Amersfoort - lid/vice voorzitter RvT voorzitter AC

Rooster van aftreden bestuur

Bestuursleden worden benoemd voor een periode van drie jaar, en zijn twee keer herbenoembaar.

Naam	Functie	1 ^e benoeming	2 ^e benoeming	3 ^e benoeming	Einde lopende termijn	Herbenoembaar	Aftreden uiterlijk in
Anke Huntjens	Voorzitter	01-07-2023			Jun 2026	Ja	Jun 2032
Cathelijne Hermans	Secretaris-penningmeester	01-01-2022			Dec 2024	Ja	Dec 2030
Tess Broekmans	Wvd. voorzitter (jan-jun), lid (jul-dec)	01-01-2022			Dec 2024	Ja	Dec 2030
Jos van Rooijen	Lid	01-12-2024			Dec 2027	Ja	Dec 2033
Roger Tan	Lid	01-01-2020	01-01-2023		Dec 2025	Ja	Dec 2028
Tobias Verhoeven	Lid	01-01-2020	01-01-2023		Dec 2025	Ja	Dec 2028
Robbert van der Vliet	Lid	29-01-2018	29-01-2021	29-01-2024	Jan 2027	Nee	Jan 2027

Werkgeverschap en opdrachtgeverschap (Fair Practice)

Arcam hanteert sinds jaren een eigen loongebouw dat wordt getoetst aan de gestelde salarissen binnen de ‘Richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen’ (hierna: RPI). Om de beloning transparanter te maken is per 2025 het loongebouw geheel in overeenstemming gebracht met de RPI. Deze overstap brengt loonkostenstijgingen met zich mee binnen het loongebouw, maar is noodzakelijk om (markt)conform de RPI te kunnen blijven honoreren. Arcam concurreert op de arbeidsmarkt met instellingen binnen de Museum CAO en gemeenten, waar de beloningen hoger liggen dan de door Arcam

ar

gehanteerde RPI. Om een stabiel team te kunnen garanderen, moeten we ons dus verhouden tot de markt, en tot de RPI waar de lonen de afgelopen jaren sterk zijn gestegen. Naast het loongebouw voor medewerkers in loondienst betaalt Arcam een vrijwilligersvergoeding aan vrijwilligers die zelfstandig werkzaamheden verrichten (denk aan weekendopenstellingen van de galerie). De vergoeding voor stagiairs wordt getoetst aan de RPI, maar ook aan andere richtlijnen (zoals vergoedingen voor rondleiders en sprekers) en gangbare tarieven in de markt. Sinds 2023 heeft Arcam ook een opleidingsbudget dat medewerkers de kans biedt zich verder te bekwamen, wat de kwaliteit van onze programma's ten goede komt.

Toepassing Wet Normering Topinkomens

De *Wet Normering Topinkomens* (WNT) is op Arcam van toepassing. Een verantwoordingsoverzicht maakt deel uit van de jaarrekening. De bezoldiging van de directeur-bestuurder is lager dan het door de WNT gestelde maximumbedrag. Het bestuur is onbezoldigd.

Cyberveiligheid en privacy

Naar aanleiding van de AVG is intern een werkwijze opgesteld, waarin rollen en verantwoordelijkheden zijn verdeeld rondom dataverwerking en het te volgen protocol bij datalekken. Er zijn adequate beveiligingsmaatregelen getroffen voor (zowel bij de digitale werkplekken van medewerkers als op onze website). De website voorziet in een privacyverklaring en een cookieverklaring en er zijn bewerkingsovereenkomsten met derden gesloten. Alle procedures en protocollen staan ook vermeld in het Personeelshandboek.

Als architectuurinstelling past Arcam de *Fair Practice Code* toe op een manier die past bij de discipline. Architecten hebben een andere status dan kunstenaars, omdat zij veelal een eigen bureau hebben en in opdracht werken van overheid, ontwikkelaars en private opdrachtgevers. De galerie van Arcam stelt hen in staat om hun werk aan een groter publiek te presenteren. Veelal worden de gepresenteerde objecten in bruikleen gegeven. Daar waar ontwerpers meedoen aan ontwerpstudio's en gevraagd wordt om hun ontwerp kwaliteit in te zetten, ontvangen zij een vergoeding. Scheppende en uitvoerende kunstenaars uit andere disciplines, net als andere ingehuurde zelfstandigen, ontvangen een marktconforme vergoeding, waarbij de principes uit de *Fair Practice Code* worden gehanteerd.

Toepassing Code Cultural Governance

Arcam volgt de *Governance Code Cultuur*. Het bestuur neemt het initiatief voor het verankeren van de code in de organisatie en draagt zorg voor het naleven ervan door de organisatie. Hieronder wordt voor ieder van de acht principes van de code uitgelegd hoe deze door Arcam worden toegepast.

Waarde scheppen in en voor de samenleving

Principe 1 - De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren

Arcam, hét centrum voor architectuur in Amsterdam, is al ruim veertig jaar een ontmoetingsplek voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, stedenbouw en landschapontwerp in de Amsterdamse metropoolregio. Van daaruit belicht en verkent Arcam de actuele stedelijke opgaven en ambities die de komende jaren impact zullen hebben op de stad.

Principe 2 – De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit'). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af ('pas toe óf leg uit')

Arcam volgt alle principes uit de Governance Code Cultuur op: er zijn in 2023 geen afwijkingen.

ar

Integer en rolbewust handelen

Principe 3 – Bestuurders en toezichhouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen

Bij het werven van nieuwe bestuursleden wordt altijd gekeken naar de hoofd- en nevenfuncties van de bestuurder in kwestie, en of daar mogelijk conflicten zijn voor het functioneren van Arcam. Daarnaast wordt jaarlijks in het bestuursverslag een overzicht van nevenfuncties gepubliceerd van de bestuurders.

Principe 4 – Bestuurders en toezichhouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar

De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in het bestuursreglement. Daarnaast is er een actueel bestuursprofiel beschikbaar. Jaarlijks evalueert het bestuur haar eigen functioneren.

Zorgvuldig besturen

Principe 5 – Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie

De algemene en dagelijkse leiding is door het bestuur gedelegeerd aan de directeur. De taken en verantwoordelijkheden van zowel het bestuur als de directeur zijn vastgelegd in een bestuurs- en directiereglement.

Principe 6 – Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie

De directeur zorgt dat er binnen de inhoudelijke, financiële en organisatorische kaders wordt gewerkt, welke zijn vastgesteld door het bestuur. Deze kaders houden rekening met de missie en positie van Arcam als culturele instelling.

In het kader van goed werkgeverschap is er sinds 2022 een scholingsbudget ingesteld bij Arcam. Streven is om jaarlijks minimaal 2% van de loonsom te reserveren als scholingsbudget waar medewerkers in loondienst gebruik van kunnen maken. Inzet van dit budget wordt gemotiveerd binnen de persoonlijke ontwikkelplannen van de medewerkers, die door het jaar heen met leidinggevend worden getoetst en bijgesteld. Daarnaast is in 2022 een protocol vertrouwenspersoon opgesteld door het bestuur en gedeeld binnen het team.

Goed toezicht uitoefenen

Principe 7 – De raad van toezicht voert zijn toezichhoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit

In 2023 heeft het bestuur 6 keer vergaderd, samen met de directie. Daarnaast vond het jaarlijkse functioneringsgesprek met de directeur plaats met twee bestuursleden. Bij het functioneringsgesprek met de zakelijk leider was de penningmeester betrokken.

Principe 8 – De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid

In 2021 is het bestuursprofiel vernieuwd, rekening houdende met de verschillende aanwezige en gewenste competenties, achtergronden en netwerken binnen het bestuur. Jaarlijks bekijkt

am

ar

het bestuur of het profiel nog actueel is. Dit profiel diende als fundament voor de wervingsprocedure van de nieuwe bestuurders.

Toepassing van de principes van de Code Culturele Diversiteit

Culturele diversiteit is structureel verankerd in de educatie. Het wijkgerichte programma is divers in opleidingsniveau en bereikt jongeren over de gehele breedte van de stad. Sinds 2018 is er een doorlopende leerlijn van basisschool tot voortgezet onderwijs van vmbo tot gymnasium. In de galerie zijn meerdere nieuwkomers in Nederland actief als vrijwilliger. Diegenen met een achtergrond in de architectuur worden geïntroduceerd bij het netwerk (onder andere via de Barcam) en ondersteund bij het zoeken naar een betaalde functie.

Arcam hanteert de strategie om door middel van haar programmering het publiek meer divers te maken. Met onze Architects in Residence trekken we een diverser, en bovendien jonger, publiek. Daarnaast hebben we ons het gericht op het verbreden van de intellectuele toegankelijkheid van onze programma's, door bijvoorbeeld het toepassen van minder vakjargon. Binnen de *Subjectieve Atlas*, *Architectuur voor Iedereen* en *Hervertellingen* geven we daarnaast het woord aan ondervertegenwoordigde groepen in Amsterdam.

In de Programmaraad, het Bestuur (m/v) en binnen het team werken we aan actief aan het werven van mensen die de diversiteit ten goede komen.

ANBI-status

Arcam heeft de culturele Anbi-status. Conform de verplichting sinds 1 januari 2017 vermelden we online de volgende gegevens:

- de naam van de instelling;
- het RSIN (Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden Informatienummer)/fiscaal nummer;
- het post- of bezoekadres van de instelling;
- een duidelijke beschrijving van de doelstelling van de ANBI;
- de hoofdlijnen van het beleidsplan;
- de functie van het bestuur;
- de namen van het bestuur;
- het beloningsbeleid;
- een actueel verslag van de uitgeoefende activiteiten;
- een financiële verantwoording.
- Arcam voldoet aan die verplichting.

Risicoanalyse

In deze paragraaf beschrijven we aantal risico's die we ofwel doorlopend monitoren, ofwel die we in 2024 ondervangen hebben.

Strategie

Arcam is het architectuurcentrum van Amsterdam. Om deze lokale positie goed te kunnen (blijven) vervullen, is een landelijke aanwezigheid en betrokkenheid van groot belang, ondanks dat dat niet tot de kerntaken van een lokaal architectuurcentrum behoort. Het is belangrijk om deze balans doorlopend te bewaken. We ontwikkelen structureel plannen die zowel inzetten op breder publieksbereik en – participatie, als op verdieping voor professionals met het doel wederzijds relevante informatie te kunnen uitwisselen. Hoewel we in de culturele voorhoede opereren, is het een doorlopend aandachtspunt om de meer behoudende professionele achterban (bouwsector) niet te verliezen.

am

ar

Governance

Halverwege 2021 is de beschrijving van de interne werkprocessen bijgewerkt en aangescherpt (AO/IB). Daarbij zijn ook de interne mandaten onder de loep genomen, en waar nodig bijgesteld. Ook is er een autorisatiesysteem ingevoerd voor het verwerken en accorderen van inkoopfacturen. Door deze aanscherping zijn gerelateerde risico's ondervangen. Begin 2025 is het AO/IB geheel bijgewerkt en aangevuld met een gedetailleerde datalek/cybersecurity paragraaf, een klokkenluidersregeling, een risicomatrix en een fraudeprotocol.

Financieel

De financieringsmix van Arcam brengt zekere risico's met zich mee: het aandeel subsidiebatens t.o.v. de eigen inkomsten is groot. Tegelijkertijd zien wij dat mede als consequentie van het programma dat wij willen uitvoeren. Juist het bereiken van ongehoorde stemmen en kwetsbare groepen vraagt om een toegankelijk en laagdrempelig platform. In 2024 hebben we een extra optie ingevoerd die het mogelijk maakt om als buurtbewoner niet of weinig entreegeld te betalen bij programma's over en met de buurt. Ondertussen zoeken we doorlopend naar nieuwe samenwerkingsverbanden met commerciële partners.

Operationeel

Arcam wordt vaak benaderd voor maatwerk en werk in opdracht. Hoewel we hier graag gehoor aan geven, is het belangrijk om de werkdruk goed te bewaken binnen het team. Daarnaast loopt veel van die acquisitie via de directeur en zou het plotseling wegvallen van de directeur de hele organisatie kwetsbaar maken. Daarom is een Plan van Aanpak in de maak voor acute noodgevallen met herverdeling van werkzaamheden over bestuur, team en externen, mocht deze gebeurtenis zich voordoen. Het wegvallen van de zakelijk leider in 2024 was een reality check op de veerkracht van het team. Voor een kleine organisatie is het te kwetsbaar gebleken om financiën en inhoud niet structureel te borgen. In plaats van een nieuwe zakelijk leider aan te stellen, besteden we daarom per 2025 cruciale financiële processen (salarissen, belastingen, accountancy) duurzaam en structureel uit. Andere taken van de zakelijk leider zijn opgevangen door de directeur en binnen het team.

Toelichting stand van zaken onderhoud en MOP**Actualisatiedatum MOP**

Maart 2023

Licht toe indien de afwijking van het resultaat MOP ten opzichte van de geplande reservering in 2024 meer dan 20% bedraagt

Een aantal in 2023 opgestarte grote onderhoudswerkzaamheden liepen in 2024 nog door, zoals gevelwerkzaamheden, verlichting en algemeen onderhoud. Alle geplande groot onderhoud is nu afgerond.

Zijn er onderdelen aan het gebouw die niet voldoen aan minimaal conditieniveau 3 (volgens NEN 2767)?

Nee.

En als er onderdelen zijn conditieniveau 4 of 5, wanneer worden ze opgepakt?

Niet van toepassing.

Welke maatregelen worden genomen om het onderhoud en de bestemmingsreserve MOP op peil te houden?

Er wordt jaarlijks een bedrag gedoteerd aan de bestemmingsreserve MOP om te voorzien in de uitgaven voor de komende jaren. Jaarlijks worden de begrote bedragen in het MOP gecontroleerd en waar nodig

ar

bijgesteld. De jaarlijkse dotatie in de volgende boekjaren wordt, indien nodig, bijgesteld om de bestemmingsreserve op peil te houden.

c

am

Inhoud

1

Begroting 2025

Balans per 31 december 2024

Staat van baten en lasten over 2024

Algemene toelichting

Grondslagen

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2024

OVERIGE GEGEVENS

Bijlage 1: 5D ExpoLab

Model 1: Prestatieverantwoording

Model 2a: Specificatie meerjarenonderhoudsplan (MOP)

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Begroting 2025

2

MEERJARENBEGROTING 2025-2028 AFK

BATEN	AFK herzien
Directe opbrengsten	
Publieksinkomsten	42.000
Sponsorinkomsten	100.000
Overige directe inkomsten	91.000
	<u>233.000</u>
Indirecte opbrengsten	15.000
TOTAAL OPBRENGSTEN	<u>248.000</u>
Bijdrage AFK Kunstenplan	323.032
Overige subsidies gemeente Amsterdam	262.500
Stimuleringsfonds	122.827
Bijdragen uit private middelen	20.804
	<u>729.163</u>
TOTAAL SUBSIDIES EN BIJDRAGEN	
TOTAAL BATEN	<u>977.163</u>
LASTEN	
Beheerlasten	
Beheerlasten personeel	157.682
Beheerlasten materieel	200.260
	<u>357.942</u>
Activiteitenlasten	
Activiteitenlasten personeel	419.521
Activiteitenlasten materieel	199.700
	<u>619.221</u>
TOTALE LASTEN	<u>977.163</u>
SALDO uit gewone bedrijfslasten	<u>0</u>
Saldo rentebaten en -lasten	0
EXPLOITATIERESULTAAT	<u>0</u>

Jaarrekening 2024

3

BALANS PER 31 DECEMBER (na resultaatbestemming)

BEDRAGEN IN EUR	Ref.	31-12-2024	31-12-2023
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	16.931	23.605
Vorraden	2	9.025	9.098
		<u>25.956</u>	<u>32.703</u>
Viottende activa			
Vorderingen	3	114.470	89.006
Liquide middelen	4	237.837	319.907
		<u>352.307</u>	<u>408.913</u>
totaal ACTIVA		<u>378.263</u>	<u>441.616</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	5	227.531	136.244
Bestemmingsreserves	6	758	49.244
		<u>228.289</u>	<u>185.488</u>
Kortlopende schulden			
	7	149.974	256.128
		<u>149.974</u>	<u>256.128</u>
totaal PASSIVA		<u>378.263</u>	<u>441.616</u>

Jaarrekening 2024

4

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BEDRAGEN IN EUR	Ref.	2024 realisatie	2024 jaarbegroting	2024 AFK-begroot	2023 realisatie
BATEN					
Directe opbrengsten					
Publieksinkomsten	8	54.086	43.700	80.300	47.284
Sponsorinkomsten	9	127.667	130.000	113.000	175.950
Overige inkomsten	10	117.721	58.000	0	73.638
		<u>299.474</u>	<u>231.700</u>	<u>193.300</u>	<u>296.872</u>
Indirecte opbrengsten	11	<u>27.645</u>	<u>7.500</u>	<u>13.000</u>	<u>10.351</u>
TOTAAL OPBRENGSTEN		<u>327.119</u>	<u>239.200</u>	<u>206.300</u>	<u>307.223</u>
Bijdrage AFK Kunstenplan	12	267.379	254.180	230.000	254.181
Overige subsidies gemeente Amst	13	242.231	250.337	200.000	238.416
Overige subsidies uit publieke middelen					
Structureel	14	0	0	200.000	0
Incidenteel	15	125.898	120.000	0	113.000
Bijdragen uit private middelen	16	<u>17.358</u>	<u>0</u>	<u>84.000</u>	<u>122.750</u>
TOTAAL PUBLIEKE EN PRIVATE MIDDELEN		<u>652.866</u>	<u>624.517</u>	<u>714.000</u>	<u>728.347</u>
TOTAAL BATEN		<u>979.985</u>	<u>863.717</u>	<u>920.300</u>	<u>1.035.570</u>
LASTEN					
Beheerslasten					
Beheerslasten personeel	17	184.783	155.835	110.000	147.714
Beheerslasten materieel	18	223.365	212.112	60.000	200.031
		<u>408.148</u>	<u>367.947</u>	<u>170.000</u>	<u>347.745</u>
Activiteitenlasten					
Activiteitenlasten personeel	19	356.615	347.558	280.000	334.290
Activiteitenlasten materieel	20	175.060	193.392	471.985	274.859
		<u>531.675</u>	<u>540.950</u>	<u>751.985</u>	<u>609.149</u>
TOTAAL LASTEN		<u>939.823</u>	<u>908.897</u>	<u>921.985</u>	<u>956.894</u>
SALDO uit gewone bedrijfslasten		40.162	-45.180	-1.685	78.676
Saldo rentebaten en -lasten	21	<u>2.639</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>722</u>
EXPLOITATIERESULTAAT		<u>42.801</u>	<u>-45.180</u>	<u>-1.685</u>	<u>79.399</u>
Resultaatbestemming					
Mutatie bestemmingsreserve Activiteiten 2024		-40.000	-40.000	0	40.000
Mutatie bestemmingsreserve MOP		-8.486	0	0	-11.276
Mutatie algemene reserve		91.287	-5.180	-1.685	50.674
Totaal resultaatbestemming		<u>42.801</u>	<u>-45.180</u>	<u>-1.685</u>	<u>79.398</u>

Jaarrekening 2024

5

ALGEMENE TOELICHTING

Bedrijfsgegevens

Stichting Architectuur Centrum Amsterdam (Arcam) gevestigd te Amsterdam, staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41205258.

Bedrijfsactiviteiten

Arcam, hét centrum voor architectuur in Amsterdam, is al ruim dertig jaar een ontmoetingsplek voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, stedenbouw en landschapsontwerp in de Amsterdamse metropoolregio. Van daaruit belicht en verkent Arcam de actuele stedelijke opgaven en ambities die de komende jaren impact zullen hebben op de stad.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met RJ 640 'Organisaties-zonder-winststreven', het Burgerlijk Wetboek, en volgens de voorschriften uit het Handboek verantwoording vierjarige subsidies Kunstenplan 2021-2024 van het Amsterdams Fonds voor de Kunst.

Toelichting afwijkingen begroting en resultaat

De toelichting op de verschillen tussen begroting en resultaat is opgenomen in het bestuursverslag.

GRONDSLAGEN

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op de aanschaffingswaarde onder aftrek van de afschrijvingen die gebaseerd zijn op de geschatte economische levensduur. De materiële vaste activa worden vanaf de activeringsgrens van 500 EUR in de balans opgenomen. De aanschaffingen onder deze activeringsgrens worden in het jaar van aanschaf ten laste van het resultaat gebracht. Voor de gehanteerde afschrijvingspercentages wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Vorraden

De voorraad betreft ingekochte boeken en eigen publicaties. De ingekochte boeken worden gewaardeerd op de inkoop prijs. De eigen publicaties worden gewaardeerd op 75% van de verkoopprijs. Bij de waardering van de eigen publicaties is rekening gehouden met de verwachte verkoopbaarheid van

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen de totale baten en de totale lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen, dan wel betaald.

Subsidies

Structurele subsidies worden als baten verantwoord voor zover deze aan het verslagjaar zijn toegekend. Indien projectsubsidies in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede bedragen opgenomen onder de kortlopende schulden als subsidieverplichtingen.

Lasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De salariskosten worden toegerekend aan beheer- of activiteitenlasten op basis van de taken van de betreffende medewerkers. De overige personeelskosten worden toegerekend aan de beheer- of activiteitenlasten op basis van de verhouding tussen de salariskosten beheer en salariskosten activiteiten.

Jaarrekening 2024

7

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

ACTIVA

1. Materiële vaste activa	inventaris	ICT	totaal
<i>Stand per 1 januari</i>			
Investerings	18.628	15.500	34.128
Afschrijvingen	-4.962	-5.561	-10.523
Boekwaarde	<u>13.666</u>	<u>9.939</u>	<u>23.605</u>
<i>Mutaties</i>			
Investerings	0	-2.275	-2.275
Afschrijvingen	-2.712	-1.687	-4.399
Saldo	<u>-2.712</u>	<u>-3.962</u>	<u>-6.674</u>
<i>Stand per 31 december</i>			
Investerings	18.628	13.225	31.853
Cumulatieve afschrijvingen	-7.674	-7.248	-14.922
Boekwaarde	<u>10.954</u>	<u>5.977</u>	<u>16.931</u>
Gehanteerd afschrijvingspercentage	20%	33%	
	31-12-2024	31-12-2023	
2. Voorraden			
Publicaties	9.025	9.098	
	<u>9.025</u>	<u>9.098</u>	
3. Vorderingen			
Debiteuren	18.423	2.997	
BTW balanspost	11.039	0	
Nog te ontvangen bedragen	26.741	40.046	
Vooruitbetaalde bedragen	25.227	19.363	
Nog te ontvangen subsidies	33.000	26.600	
Tussenrekeningen	40	0	
	<u>114.470</u>	<u>89.006</u>	
4. Liquide middelen	<u>237.837</u>	<u>319.907</u>	

De liquide middelen zijn vrij opeisbaar.

Jaarrekening 2024

8

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA	31-12-2024	31-12-2023
5. Algemene reserve		
Algemene reserve per 1 januari	136.244	85.570
Resultaat boekjaar	<u>91.287</u>	<u>50.674</u>
	<u>227.531</u>	<u>136.244</u>
6. Bestemmingsreserves		
<i>Bestemmingsreserve Activiteiten 2024</i>		
Stand per 1 januari	40.000	0
Dotatie	<u>-40.000</u>	<u>40.000</u>
	<u>0</u>	<u>40.000</u>
<i>Bestemmingsreserve MOP</i>		
Stand per 1 januari	9.244	20.520
Dotatie	9.300	9.300
Onttrekking	<u>-17.786</u>	<u>-20.576</u>
	<u>758</u>	<u>9.244</u>
Voor een toelichting op deze bestemmingsreserve wordt verwezen naar bijlage 2a.		
Totaal bestemmingsreserves	<u>758</u>	<u>49.244</u>
7. Kortlopende schulden		
Crediteuren	74.505	32.791
Vakantiegeld en -dagen	40.970	29.825
Omzetbelasting	410	4.546
Vooruit ontvangen subsidies en bijdragen Stadsmaquette	0	53.172
Nog te betalen bedragen	20.589	29.040
Vooruit ontvangen bedragen	13.500	0
Vooruit ontvangen overige subsidies	<u>0</u>	<u>106.754</u>
	<u>149.974</u>	<u>256.128</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rechten

Subsidie AFK Kunstenplan 2025-2028	per jaar	323.032
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie 2025-2026	per jaar	245.654
Bijdrage Amsterdam Ruimte & Duurzaamheid 2024-2026	per jaar	242.231
Sponsorovereenkomsten 2025		127.667
Samenwerkingsovereenkomsten 2025		54.000

Verplichtingen

Huur Gemeentelijk Vastgoed (t/m 30-09-2028)	per jaar	69.353
Serviceovereenkomst printer (t/m 31.12.2025)	per	545

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op deze jaarrekening.

Jaarrekening 2024

9

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

BATEN	2024	2024	2023
	realisatie	AFK-begroot	realisatie
8. Publieksinkomsten			
Publieksinkomsten	0	53.800	0
Kaartverkoop	8.827	0	9.934
Entreegelden galerie	12.482	0	9.942
Educatie	1.805	9.000	5.735
Verkoop winkel	10.051	17.500	9.210
Verkoop webshop	558	0	1.616
Inkomsten Tafel van Arcam	11.600	0	10.822
Donaties	8.763	0	25
	<u>54.086</u>	<u>80.300</u>	<u>47.284</u>
9. Sponsorinkomsten			
Sponsoring algemeen	107.417	100.000	68.917
Project sponsoring	20.250	5.000	107.033
Lidmaatschap Tafel van Arcam	0	8.000	0
	<u>127.667</u>	<u>113.000</u>	<u>175.950</u>
10. Overige inkomsten			
Bijdragen woningcorporaties	54.000	0	42.813
Overige directe inkomsten	63.721	0	30.825
	<u>117.721</u>	<u>0</u>	<u>73.638</u>
11. Indirecte opbrengsten			
Verhuur Prins Hendrikkade 600	27.645	13.000	10.351
	<u>27.645</u>	<u>13.000</u>	<u>10.351</u>
12. Bijdrage AFK Kunstenplan			
	<u>267.379</u>	<u>230.000</u>	<u>254.181</u>
13. Overige subsidies gemeente Amsterdam			
Gemeente Amsterdam, Ruimte & Duurzaamheid	242.231	200.000	238.416
14. Overige subsidies uit publieke middelen: structureel			
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	0	200.000	0
	<u>0</u>	<u>200.000</u>	<u>0</u>
15. Overige subsidies uit publieke middelen: incidenteel			
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	120.898	0	108.000
Waternet / Waterschap AGV	5.000	0	5.000
	<u>125.898</u>	<u>0</u>	<u>113.000</u>
16. Bijdragen uit private middelen			
BPD Cultuurfonds	0	0	29.250
Kattendijke/Drucker Stichting	0	0	1.000
Postcodeloterij/Novamedia	0	0	10.000
Van Eesteren-Fluck & Van Lohuizenstichting	0	0	7.500
Van Zadelhoff Fonds	0	0	37.500
VSBfonds	0	0	37.500
Bartimeus Fonds	17.358	0	0
Gekapitaliseerde bijdragen	0	64.000	0
Overige bijdragen uit private middelen	0	20.000	0
	<u>17.358</u>	<u>84.000</u>	<u>122.750</u>

De in de exploitatierekening opgenomen subsidiebedragen zijn conform de toegekende subsidies. De subsidies worden op grond van de ingediende verantwoording door de subsidiegever definitief

Jaarrekening 2024

10

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

LASTEN	2024		2023
	realisatie	AFK-begroot	realisatie
17. Beheerslasten personeel			
Salariskosten	162.507		124.680
Mutatie vakantiedagen	6.076		2.808
Uitkering ziekteverzuimverzekering	-259		-10.912
	<u>168.324</u>		<u>116.577</u>
Overige personeelskosten	16.459		9.977
Inhuur	0		21.161
	<u>184.783</u>	<u>110.000</u>	<u>147.714</u>
18. Beheerslasten materieel			
<i>Huisvesting</i>			
Huur	69.353		69.353
Energie en water	16.570		21.196
Groot onderhoud (MOP)	17.786		20.576
Klein onderhoud (niet-MOP)	5.497		7.193
Schoonmaak	18.968		17.535
Verzekering huisvesting	802		802
Gemeentebelastingen	4.484		3.736
Beveiliging	3.363		2.711
Verhuurkosten	1.355		232
Overige huisvestingslasten	181		1.025
	<u>138.359</u>		<u>144.359</u>
<i>Algemene bedrijfslasten</i>			
Kantoorkosten	4.445		4.808
Inkoop bar	1.064		1.096
Communicatiekosten	0		23
Telefonie	1.809		1.757
Bestuur / Programmaraad	2.313		4.103
ICT	12.306		10.609
Verzekeringen	5.415		2.654
Abonnementen, contributies en vakliteratuur	4.449		4.064
Reis/verblijf/representatie	291		565
Accountantskosten	8.960		9.000
Administratiekosten	15.916		4.875
Advieskosten	0		1.495
Bankkosten	193		1.222
Overige algemene bedrijfslasten	21.199		3.507
	<u>78.360</u>		<u>49.778</u>
Afschrijvingen	6.646		5.893
	<u>223.365</u>	<u>60.000</u>	<u>200.031</u>

Jaarrekening 2024

11

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

LASTEN	2024	2024	2023
	realisatie	AFK-begroot	realisatie
19. Activiteitenlasten personeel			
Salariskosten	245.789		250.326
Mutatie vakantiedagen	4.058		-1.211
	<u>249.847</u>		<u>249.115</u>
Overige personeelskosten	29.506		20.860
Inhuur	77.262		64.315
	<u>356.615</u>	<u>280.000</u>	<u>334.290</u>
Specificatie salariskosten			
Bruto loon	330.412		300.991
Sociale lasten	60.161		53.844
Pensioenpremie	16.723		15.162
Mutatie vakantiegeld	1.000		5.009
	<u>408.296</u>		<u>375.006</u>
Waarvan beheer	162.507		124.680
Waarvan activiteiten	245.789		250.326
	<u>408.296</u>		<u>375.006</u>
20. Activiteitenlasten materieel			
Materiaal	5.397		24.739
Productie derden	102.637		166.889
Locatiekosten	15.911		10.133
Reis- en verblijfskosten	7.984		20.981
Vervoer & transport	3.228		5.513
Communicatie	15.033		26.347
Inkoop winkel	6.053		8.080
Verkoopkosten	3.135		2.452
Overige materiële activiteitenlasten	15.682		9.725
	<u>175.060</u>	<u>471.985</u>	<u>274.859</u>
21. Rentebaten en rentelasten			
	<u>2.639</u>	<u>0</u>	<u>722</u>

Jaarrekening 2024

12

WNT VERANTWOORDING (bedragen in EUR)

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

	2024	2023
Naam	I.S. van 't Klooster	I.S. van 't Klooster
Functie	Directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband	0,90	0,90
Dienstbetrekking	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	80.214	75.230
Beloningen betaalbaar op termijn	6.636	6.088
<i>Subtotaal</i>	<u>86.850</u>	<u>81.318</u>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	209.700	200.700
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	86.850	81.318

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van 2.100 EUR of minder

Naam	Functie
Anke Huntjens	Voorzitter bestuur
Cathelijne Hermans	Secretaris-penningmeester bestuur
Tess Broekmans	Lid bestuur
Roger Tan	Lid bestuur
Tobias Verhouven	Lid bestuur
Robbert van Vliet	Lid bestuur
Jos van Rooijen	Lid bestuur

Anke Huntjens Cathelijne Hermans

Tess Broekmans Roger Tan

Tobias Verhouven Robbert van Vliet

Jos van Rooijen

Amsterdam, juni 2024

Overige gegevens

13

BIJLAGE 1: 5D EXPOLAB

BEDRAGEN IN EUR	t/m 2024	2024	t/m 2023	2021-2024
	realisatie	realisatie	realisatie	begroot
BATEN				
Directe opbrengsten				
Publieksinkomsten	24.888	9.140	15.748	0
Sponsorinkomsten	104.000	44.500	59.500	121.706
Overige inkomsten	33.050	10.000	23.050	23.050
	161.938	63.640	98.298	144.756
TOTAAL OPBRENGSTEN	161.938	63.640	98.298	144.756
Subsidies uit publieke middelen	195.000	5.000	190.000	175.000
Bijdragen uit private middelen	185.000	0	185.000	185.000
TOTAAL PUBLIEKE EN PRIVATE MIDDELEN	380.000	5.000	375.000	360.000
TOTALE BATEN	541.938	68.640	473.298	504.756
LASTEN				
Lasten voor alle Expo's	105.742	33.459	72.283	123.000
Activiteitenlasten				
Expo 1 - Endless expo apparatuur: projection ma	18.891	0	18.891	18.406
Expo 2 - Safe Space expo: applicatie veilige wijke	20.465	0	20.465	25.000
Expo 3 - Sub Terra expo: maquette Amsterdam o	27.751	0	27.751	25.000
Expo 4 - Private Eye expo: publicatie data, camer	28.847	0	28.847	30.000
Expo 5 - Vloeibare bouwsteen: interactieve waterl	73.301	0	73.301	50.350
Expo 6 - Games in Architecture: AR/VR applicatie	26.862	0	26.862	25.000
Expo 7 - Subjectieve Atlas: datavisualisatie bottor	1.995	0	1.995	25.000
Expo 8 - Architectuur voor iedereen	11.330	4.746	6.584	0
Expo 9 - Slow How?: animatie	5.714	5.714	0	25.000
Expo 10 - Financieringsvormen: datavisualisatie f	3.952	3.952	0	25.000
Expo 11 - Amsterdam 750 jaar: digitale verbeeldir	14.678	14.678	0	25.000
Randprogrammering - Ecognosis	6.831	0	6.831	8.000
Architectuur voor iedereen (herinrichting)	115.624	0	115.624	0
Havenbedrijf - datavisualisatie	20.000	0	20.000	20.000
Waterschap AGV - interactieve info/film	0	0	0	25.000
Open Data hardware/app - waterkwaliteit aquathe	21.011	6.011	15.000	20.000
Waternet educatieactiviteiten (wandelingen en ka	18.408	0	18.408	20.000
Opdracht Hogeschool van Amsterdam	20.399	0	20.399	15.000
Totaal activiteitenlasten	436.059	35.101	400.958	381.756
TOTALE LASTEN	541.801	68.560	473.241	504.756
RESULTAAT	137	80	57	0

Overige gegevens

14

MODEL 2A: SPECIFICATIE MEERJARENONDERHOUDSPLAN (MOP)

BEDRAGEN IN EUR	2024	2023
Exploitatie		
Geplande uitgaven onderhoud MOP	9.300	9.300
Werkelijke uitgaven	<u>-17.786</u>	<u>-20.576</u>
Resultaat MOP	<u>-8.486</u>	<u>-11.276</u>
Balans		
Bestemmingsreserve MOP begin boekjaar	9.244	20.520
Resultaat MOP	<u>-8.486</u>	<u>-11.276</u>
Bestemmingsreserve MOP einde boekjaar	<u>758</u>	<u>9.244</u>

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het Amsterdams Fonds voor de Kunst

Aan: het bestuur van Stichting Architectuurcentrum Amsterdam

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2024 van Stichting Architectuurcentrum Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Architectuurcentrum Amsterdam op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2021-2024.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1) de balans per 31 december 2024;
- 2) de staat van baten en lasten over 2024; en
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Controlestandaarden vallen, het Controleprotocol meerjarige subsidies AFK Kunstenplanperiode 2021-2024 en de Regeling Controleprotocol WNT 2024. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Architectuurcentrum Amsterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf betreffende overige aangelegenheden

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiele afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiele afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720 en het Controleprotocol meerjarige subsidies AFK Kunstenplanperiode 2021-2024. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2021-2024.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording meerjarige subsidies in het kader van het Kunstenplan 2021-2024.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiele fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Hilversum, 13 juni 2025

KAMPHUIS & BERGHUIZEN

Accountants/Belastingadviseurs

P. Heyman-Brand MSc RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol meerjarige subsidies AFK Kunstenplanperiode 2021-2024, de Regeling Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.